

JHN -Tolysh Bible

Converted to Unicode HAB April 2009

YƏHYA

Çe Yəhya nəql kardə Şoyə Xəbə

Yəhya

ÇE YƏHYA

NƏQL KARDƏ ŞOYƏ XƏBƏ

VƏSƏ

«Çe Yəhya nəql kardə Şoyə Xəbə» İsa bənə zolə Kəlomi təğdim kardeydə. «Kəlom bəşər be, de lutfi iyən həğiğəti pur be, çəmə arədə səbəso be» (1:14).

Kitobədə nişo karde gəzinə in Şoyə Xəbə jıqo nıvıştə bıə ki, handəkəson imon biyən bə İsa vəd kardə bıə Xıloskor iyən çe Xıdo Zoə bey, Deçəy nomi bə jimoni molik bıbun (20:31).

İsa bənə Xıdo zolə Kəlomi təğdim kardə iminə ayon bəpeştə kitobədə həməni Çəy xıdməti barədə nəql kardə beydə. In xıdmət çe İsa vəd kardə bıə Xıloskor iyən çe Xıdo Zoə bey nişo doydə. Nişo kardə bıə əloməton iyən mecuzon de izoh kardə nıtğon mışoyət kardə beydən. Kitobi bı hissədə nişo kardeydə kali odəmon çoknə bovə kardışone bə İsa iyən Çəy dəvoməkon bin, əmandəyon isə Bəçəy vəynə beşin iyən bovə nıkardışone Bəy. 13–17-nə semonədə esə boy çe İsa qətə şəvi Deştə şoqirdon bıə nezə unsiyət iyən jə qəp bə gələm sə bıə. İsa bə çomex kəşə nıbə bənav Bəştə şoqirdon dılvandı doydə iyən çəvon əhvoli şo kardeydəbe. Oxonə semonon isə çe İsa qətə iyən məhkum bey, bə çomex kəşə bey, bəyji bey iyən bəyji bey bəpeştə bə şoqirdon çiyey təsvir kardeydə.

Yəhya, de Məsihi vositə bə insonon bəxş kardə bıə zolə jimoni roy nişo kardeydə. Bə İsa ro, həğiğət iyən jimoni gəzinə imon vardəkəson in zolə jimon doə beydə. Çe Yəhya nəql kardə Şoyə Xəbə fərgin kardə cəhət əve ki İsa ruhani dəqəron ov, nun, qələvon, pəson, rəz, anqı iyən de kali ifodon vositə oşko kardeydə.

Kitobi məzmun:

1:1-18 İsa çe Xıdo Kəlome

1:19-51 Vəftizəvon Yəhya şəhodət iyən çe İsa iminə şoqirdon

2:1–12:50 Çe İsa xıdmət

13:1–19:42 Çe İsa Yerusəlimədə oxonə rujon

20:1-31 Rəbbi bəyji bey iyən bə insonon çiyəy

21:1-25 Rəbbi Qalileyədə sənibəton çiyəy

1

Xıdo Kəlom

¹ Sıftədə Kəlom hestbe, Kəlom de Xıdobe iyən Kəlom Xıdobe. ² Əv sıftəku de Xıdobe. ³ Har çiy Deçəy vositə ofəyəy iyən ofəyə bıəyon hiç qıləyni Beəy ofəyənin. ⁴ Jimon Bəykube iyən ın jimon bo insonon nurbe. ⁵ Ruşnə zılmotədə nur səğandeydə, zılmoti isə ebarde nıznəşe əv.

⁶ *Çe Xıdo vığandə qıləy odəm hestbe, çəy nom Yəhyabe. ⁷ Əv şoydəti kardeyro bə məydon beşe ki, Nuri barədə şoydəti bıkə iyən həmməy deçəy vositə bə imon bon. ⁸ Əv ıştən Nur nıbe, intasi oməy ki, Nuri barədə şoydəti bıkə. ⁹ Im Nur həğiğiye Nurbe iyən oməy bə dınyo bə həmə insonon həğiğiye nur doşe. ¹⁰ Əv dınyoədəbe, Deçəy vositə ofəyəy dınyo, əmma dınyo nıznəşe Əv. ¹¹ Oməy Boştə xəlği, əmma Çəy İştən xəlği ğəbul nıkardışe Əv. ¹² İntasi har kəsi ki ğəbul kardışe Əv, imon vardışe Bəçəy nomi, Əy ixtiyor doşe bəçəvon həmməy ki, əvon çe Xıdo fərzəndon bıbun. ¹³ Əvon nə xuno, nə cısmoniyə orzuyo, nəən merdi piyəyo, əncəx Xıdoo bə jimon oməyn.

¹⁴ Kəlom bəşər be, de lutfi iyən həğiğəti pur be, çəmə arədə səbəso be, əmənen vindımone Çəy ehtişom, Pıəku omə vohidə Zoə ehtişom. ¹⁵ Yəhya şəhodət kardışe Çəy barədə iyən car kəşəşe: «“Çımı bəpeştə Oməkəs başe çımısə, çumçiko çımısə bənav hestbe”, iməha, ə Şəxs ki, az Çəy barədə qəp jəydəm». ¹⁶ Əmə həmməy Çəy mıbofətiku lutfi səpe lutf səmone. ¹⁷ De Musa vositə Ğanun doəbe, de İsa Məsihi vositə esə boy lutf iyən həğiğət oməy. ¹⁸ Hiç kəsi hiç vaxti vindəşni Xıdo, əmma hejo de Pıə bə ico bıə vohidə Zoə oşko kardışe Əv.

Çe Yəhya şəhodət

(*Mat.3:1-12; Mark 1:1-8; Lukə 3:1-18*)

¹⁹ Imha, Yəhya kardə şəhodət. Yəhudi rəhbəron Yerusalimo vığandışone kahinon de leviton çe Yəhya tonə ki, bıparsın çəyku: «Tı kiş?». ²⁰ Əy rosti votışe, etirof kardışe: «Az Məsih nim». ²¹ *Əvon parsəyn Yəhyaku: «Bəs tı kiş? Ğavər İlyasiş?» Yəhya votışe: «Xəyr, əv nim». Parsəyn: «Ğavər omənin bıə peyğəmbəriş?» Əy votışe: «Xəyr». ²² Çəyo votışone bəy: «Bəs tı kiş? Çı cəvob bıdəmon bə əməni vığandəkəson? İştə barədə çiç voteydəş?» ²³ *Əy votışe:

«“Az daştədə car kəşəkəsi sədom,
həmo bıkən Rəbbi roy”

çoknə ki Yeşayə peyğəmbəri votəşbe».

²⁴ Vığandə bıə kali fəriseyon ²⁵ parsəyn Yəhyaku: «Bəs tı Məsih, İlyas, yaan omənin bıə peyğəmbər nişbo, boçi vəftiz kardeydəş?» ²⁶ Yəhya cəvob doşe bəvon: «Az de ovi vəftiz kardeydəm, əmma şımə arədə qıləy Şəxs heste ki, şımə Əy zıneydənişon.

* **1:6** Mat.3:1-2; Mark 1:4; Lukə 3:1-2

* **1:21** Ğanun.18:15,18; Məl.4:5

* **1:23** Yeş.40:3

²⁷ Çımı bəpeştə omənin bıəy Əve, əmma az hiç loyiğ nim Çəy şıməbandiyən bo okardey». ²⁸ In hodison ru İordani bə tərəfədə bıə Betanyədə, çe Yəhya vəftiz kardə vırədə bıəbin.

²⁹ Maşkinə ruji Yəhya vindeədə ki, İsa omeydə çəy tonu, jıqo bəyon kardışe: «Çe dınyo qınoro ğırbon bıə Xıdo Pəsəvə ime! ³⁰ “Çımı bəpeştə qıləy Şəxs omeydə ki, Əv başe çımısə, çumçiko çımı bənav hestbe”. Imeha, ə Şəxs, az Çəy barədə qəp jəydəm.

³¹ İştən Əy zıneydənıbım, əmma Çəy bə İsraili zahir beyro az oməym de ovi vəftiz bıkəm». ³² Yəhya şoydəti kardışe: «Vındıme ki, Ruf osmono bənə kafe epərəy mande Çəy səpe. ³³ İştən Əy zıneydənıbım, əmma de ovi vəftiz kardeyro mını vığandəkəsi İştən votışe bəmi: “Ruf çiki səpe epəro bımando, bızın ki, de Mığəddəsə Rufi vəftiz bıkə Əve”. ³⁴ Azən vındıme iyən şoydəti kardıme ki, “Əve Xıdo Zoə”».

Çe İsa iminə şoqirdon

³⁵ Maşkinə ruji Yəhya ijən əyo deştə dıqlə şoqirdi ivırədəbe. ³⁶ Əv edyəsəy vındışe İsa dəvardeydə çəyo, votışe: «Xıdo Ğırbonə Pəsəvə, Ime!» ³⁷ Həmonə dıqlə şoqirdi məsəşone çəy sıxanon, şin çe İsa dumo. ³⁸ İsa odyəsəy bə dumo, vındışe ə dıqlə şoqird, votışe bəvon: «Bəşmə çiç lozime?» Əvon votışone bə İsa: «Rabbi, Tı konco mandeydəş?» «Rabbi» sıxani mənə «Ustod» votəye. ³⁹ İsa votışe bəvon: «Boən Demı, bəvindeşon». Əvon şin vındışone çe İsa mandə vırə iyən həmonə ruji mandin Deəy. Çoştəsəy saat ço ərəfəbe. ⁴⁰ Yəhyaku İsa barədə məse bəpeştə İsa dumo şə çə dikəsi qıləyni Simon Peteri boə Andreybe. ⁴¹ Andrey sıftə şe pəydo kardışe ıştə boə Simon, votışe bəy: «Əmə pəydo kardımone Məsih». «Məsih» sıxani mənə «Məsh kardə bıəy»^a votəye. ⁴² Əy vardişe ıştə boə çe İsa tonu. İsa edyəsəy bə Simoni votışe: «Tı Yəhya zoə Simoniş, əmma Kefa votə bəbe bəti». Kefa iyən Peter sıxani eyni mənə doydə – çəvon mənə sığe.

⁴³ Maşkinə ruji İsa piyəşe bışu bə Qalileyə viloyət. Əy pəydo kardışe Filip votışe bəy: «Boy Çımı dumo». ⁴⁴ Filip Betsaydə şəhrobe, Andrey iyən Peterən çəvrəyjbın. ⁴⁵ Filipi pəydo kardışe Natanael votışe bəy: «Pəydo kardımone çe Musa Tovratədə nıvıştə, peyğəmbəronən bəhs kardə həmonə Şəxs – Yusifi Zoə Nazaretijə İsa». ⁴⁶ Natanaeli votışe bəy: «Məqər Nazareto qıləy çokə çiy bebəşe?» Filipi isə votışe bəy: «Boy ıştən bıvınd». ⁴⁷ İsa vındışe Natanael omeydə bədi Əy, jıqo votışe çəy barədə: «Im əsil İsrailije ki, dılədəş hilə ni». ⁴⁸ Natanael parsəy: «Tı çıkonco zıneydəş mını?» İsa cəvob doşe bəy: «Filip tını sədo nıkardə bənav Az inciye doy bınədə vındıme tı».

⁴⁹ Natanaeli votışe Bəy: «Rabbi, Tı Xıdo Zoəş, Tı İsraili Podşoş!» ⁵⁰ İsa cəvob doşe bəy: «Tı bı səbəb imon vardeydəş ki, Az votıme bəti inciye doy bınədə vındıme tı? Çımonsə həniyən yolə çiyon bəvindeş». ⁵¹ *İjən votışe: «Rosti, rosti voteydəm bəşmə: bəvindeşon osmoni obey iyən Xıdo mələkon Bəşəri Zoə səpe epərey iyən bə osmon pepərey».

^a**1:41** *Məsh kardə bıəy* – yunan mətniədə *Xristos*.

^{*}**1:51** Ofə.28:12

İsa ovi bə şərov peqordıneydə

¹ Dı ruji bəpeştə çe Qalileyə Qana diədə vəyə hestbe. Çe İsa moən əyobe. ² İsa iyən Çəy şoqirdon bə vəyə dəvət kardəşonbe. ³ Şərov orəxeədə İsa moə votışe Bəy: «Çımon şərov orəxe». ⁴ İsa votışe: «Moə, çiçi piyeydə az bıkəm? Hələ Çımı vaxt oməni». ⁵ Çəy moə votışe bə xıdmətəvonon: «Əv bəşmə çiç bıvoto, əyən bıkən». ⁶ Yəhudiyon pok be mərosimi dəvoniyeyro əyo har qıləyni dı-se pamyə^b ov qətə şəş qılə sığə çəlləq hestbe. ⁷ İsa votışe bə xıdmətəvonon: «Çəlləqon de ovi pur bıkən». Detosə qəvi pur kardışone əvon. ⁸ Əy votışe bə xıdmətəvonon: «Esə kamişi peqətən, bıbən bo vəyə sərxəy». Əvonən bardışone. ⁹ Sərxəy çəşəşe bə şərov peqordıniyə bıə ovi. Əv zıneydənıbe çikonco vardəşone ım, əncəx ovi vardə xıdmətəvonon zıneydəbin. Sərxəy sədo kardışe tojəbəq, votışe bəy: ¹⁰ «Har kəs çokə şərovi sıftə doydə, şərov vey peşomə bey bəpeştə çok nıbəy doydə. Əmma tı bo esəti oqətə çokə şərov». ¹¹ İsa çe Qalileyə Qana diədə İştə ın iminə mecuşəynə əloməti nişo kardışe iyən İştə izzəti oşko kardışe. Çəy şoqirdonən imon vardışone Bəy. ¹² *Çımı bəpeştə Əv Deştə moə, boon iyən şoqirdon bə ico şın bə Kafernaum, mıddəti mandin əyo.

İsa sərrofon məbədo tojneydə

(*Mat.21:12-13; Mark 11:15-17; Lukə 19:45-46*)

¹³ *Çe Yəhudiyon Pasxə id nez beydəbe. İsa şe bə Yerusəlim. ¹⁴ Vındışe əyo neqo, pəs, kaftə həvatəkəson iyən sərrofon nıştən məbədi soədə. ¹⁵ Peqətışe jiyə tumo kardışe ğırmoc, deəy tojnişe əvoni həmməy məbədo, həmçinin pəson iyən neqon, peqordınişe çe sərrofon mizon, ekardışe çəvon pulon bə zəmin, ¹⁶ bə kaftə həvatəkəsonən votışe: «İmoni peqətən çıyo! Çımı Pıə kəy bə vijor oməqordınən!» ¹⁷ *Şoqirdon bəştə yod vardışone nıvıştə bıə ın sıxanon, «İştı kəy ğıryət Mını bəsute-ebəvoşne». ¹⁸ Çəyo Yəhudi rəhbəron parsəyn Çəyku: «De kon əloməti bəmə nişo karde bəzıneş ki, İştı ımoni bo karde səlohiyəti heste?» ¹⁹ *İsa cəvob doşe bəvon: «In məbədi pevişkinən, Az bə se ruj sənibəton əy bərpo bəkardem». ²⁰ Bəvədə Yəhudi rəhbəron votışone: «In məbəd bə çılı şəş sor dutə bıə, Tı bə se ruj əy bərpo bəkardəş?» ²¹ İntasi İsa məbəd voteədə İştə andomi nəzədə qəteydəbe. ²² İsa çe mardon dılədə bəyji beədə şoqirdon bəştə yod vardışone Çəy ın sıxanon, əvon bovə kardışone bə Mığəddəsə Nıvıştəyon iyən bə İsa votə sıxani.

²³ Pasxə idədə İsa Yerusəlimədə beədə, Çəy nişo kardə əloməton vındə vey odəmi

^b**2:6** *Dı-se pamyə* – hərfi tərcumədə *dı-se metrit*, təğribən 80-120 litr.

***2:12** Mat.4:13

***2:13** Beşe.12:1-27

***2:17** Zəb.69:9

***2:19** Mat.26:61; 27:40; Mark 14:58; 15:29

imon vardışe Bəçəy nomi. ²⁴ Əmma İsa etibo kardeydənibe bəvon, çumçiko həmə odəmon dılı zıneydəbe. ²⁵ Ehtiyoci nıbeşe odəmon barədə kiysə Bəy jıçiy bıvotı, çumçiko zıneydəbe insoni dılı fikron.

3

İsa iyən Nikodim

¹ Fəriseyon dilədə Nikodim nomədə qıləy Yəhudi rəhbər hestbe. ² Əv şanqo oməy çe İsa tonə, votışe: «Rabbi, zıneydəmon ki, Tı Xıdoku omə qıləy ustodiş. Hiçki İştı kardə əloməton nişo doy əzını, şayət Xıdo de ə şəxsi nıbo». ³ İsa cəvob doşe bəy: «Rosti, rosti voteydəm bəti: şəxsi ki sənibəton zandə nıbo, Xıdo Podşoəti vinde əzını». ⁴ Nikodim parsəy Çəyku: «Sinin bıə qıləy odəm çoknə sənibəton moəo bey bəzine? Əv bəzine dıminə kərə bəştə moə bolo dəşe ijən moəo bey?» ⁵ İsa cəvob doşe: «Rosti, rosti voteydəm bəti: şəxsi ki, ovo iyən Rufo zandə nıbo, bə Xıdo Podşoəti dəşe əzını. ⁶ Bəşəro zandə bıəkəs bəşəre, Rufo zandə bıəkəs rufe. ⁷ Təəccub məkə Çımı bəti “sənibəton zandə bıəniniş” votəy. ⁸ Ruf bənə vavaziye iştə piyə vırədə qıneydə, çəy sədo məseydəş, əmma zıneydəniş çikonco ome, bə kovrə şe. Rufo zandə bıəkəsi holən jıqoye». ⁹ Nikodim parsəy: «İmon çoknə be bəznen?» ¹⁰ İsa votışe bəy: «Tı İsraili mıəllimiş. Çoko bedə ımoni zıneydəniş? ¹¹ Rosti, rosti voteydəm bəti: əmə iştə zınəyon voteydəmon, bəştə vindəyon şoydəti kardeydəmon, əmma şımə Çəmə şəhodəti ğəbul kardeydənişon. ¹² Qirəm Az boşmə zəminisə bıəyonku voteədə bovə kardeydənişonbu, osmonədə bıəyonku bıvotom çoknə bovə bəkardeşon? ¹³ Hiç kəs bə osmon rost bıəni, ğərəyz osmono omə Bəşəri Zoə. ¹⁴ *Musa daştədə mori rost karde ğəzinə, Bəşəri Zoən rost kardə bıənine ki, ¹⁵ Bəy imon vardə har kəs bə zolə jimoni molik bıbu».

¹⁶ Oxo Xıdo bəşəriyəti jıqo piyəşe ki, İştə vohidə Zoə doşe, bə səbəb ımi kardışe ki, Bəy imon vardə har kəs tələf nıbu, əmma bə zolə jimoni molik bıbu. ¹⁷ Xıdo bəşəriyəti mihokimə kardeyro ne, Deştə Zoə vositə xılos kardeyro vığandışe Əv bə dınyo. ¹⁸ Bəy imon vardəkəs mihokimə kardə beydəni, imon nıvardəkəs isə həni mihokimə bıə, çumçiko bə Xıdo vohidə Zoə nomi imon vardəşni. ¹⁹ Mihokimə əve ki bə dınyo nur oməy, əmma insonon vey piyəşone toyki nurisə, çumçiko çəvon əməlon şərbın. ²⁰ Bəvəci kardə har kəs bə nuri nifrət kardeydə iyən bə nuri tərəf nıbome ki, çəy əməlon bə oşko benışun. ²¹ Bə həğiğəti əməl kardəkəs isə bə nuri tərəf omeydə ki, çəy əməlon Xıdo piyeyro kardə bey bəlli bıbu.

Yəhya şəhodət kardışe İsa barədə

²² Çımı bəpeştə İsa iyən Çəy şoqirdon oməyn bə Yəhudəyə məhol. İsa mıddəti deyəvon mande əyo, vəftiz kardeydəbe odəmon. ²³ Yəhyan Salimi neziyədə bıə Aynonədə, ov vey bıə vırədə vəftiz kardeydəbe. Odəmonən omeydəbin, vəftiz

beydəbin. ²⁴ *Hələ dənoəşonnıbe Yəhya bə zindon.

²⁵ Bı vaxtı pok be barədə həsbəhs eqniye çe Yəhya şoqirdon iyən qıləy Yəhudi arədə. ²⁶ Şoqirdon oməyn Yəhya tonon votışone: «Rabbi, ru İordani bə tərəfədə ıstı tonon bıə iyən ıstı Çəy barədə şəhodət kardə Şəxs, imeha, İştən vəftiz kardeydə iyən həmməy şeydən Çəy tonon». ²⁷ Yəhya cəvobədə votışe: «Bə insoni osmono doə nıbo, əv hiçiy səy nıbəzne. ²⁸ *İştən şoydişon bəçımı sıxani “Az Məsih nim, əncəx Çəysə bənav vığandə bıəm”. ²⁹ Vəyu əncəx bə tojəbəqi məxsuse. Əmma tojəbəqi çəş kardə iyən bəy quş doə dustən tojəbəqi sədo məsəədə vey şo beydə. De jıqoy çımı şoyvo həniyən vey be. ³⁰ Esət Bəy yol bey, bəmi ruk bey qərəke».

³¹ Ərşo Oməkəs həmməysə barze. Dınyoku bıə şəxs bə dınyo məxsuse iyən dınyo barədə bəvotə, osmono Oməkəs isə həmməysə barze. ³² Əv İştə vındə iyən məsəyon barədə şoydəti kardeydə, əmma hiç kəs Çəy şəhodəti gəbul kardeydəni. ³³ Çəy şəhodəti gəbul kardəkəsi mihi jəşe ki, Xıdo bərhəxe. ³⁴ Əve ki, Xıdo vığandə Şəxs, Xıdo kəlonon bəvotə. Çumçiko Xıdo Bəy Rufi behəd doydə. ³⁵ *Pıə piyeydəşe Zoə iyən doəşe har çiy Bəçəy ixtiyor. ³⁶ Bə Zoə imon vardəkəsi zolə jimon bəbeşe, bə Zoə itoət nı kardəkəs isə jimon əvindını, Xıdo gəzəb çəy səpe mandeydə.

4

İsa iyən Samariyəviyə jen

¹ Bə İsa bəlli be ki, fəriseyon məsəşone, Əy Yəhyasə həniyən veyə şoqird qırdə kardəşe iyən vəftiz kardəşe, ² hərçənd, İsa İştən ne, Çəy şoqirdon vəftiz kardeydəbin. ³ Bəvədə İsa tərqi kardışe Yəhudeyə, şe bə Qalileyə. ⁴ Əv Samariyə məholiku dəvardəninbe. ⁵ *Əv oməy bə Samariyə Sixar nomədə bıə şəhr. In vırə Yağubi navkonə vaxtonədə bəştə zoə Yusifi doə zəmini neziyədəbe. ⁶ Yağubi kandə çol əyobe. Roy sıst kardəşbe İsa, əve nişte çoli tonon. Çoştosəy saat donzə ərəfəbe.

⁷ Qıləy Samariyəviyə jen çolo ov bekıriyəro oməy. İsa votışe bəy: «Bəmi ov bıdə, peşomım», ⁸ Çəy şoqirdon bo hardihəş hıriyəyro bə şəhr şəbin. ⁹ *Samariyəviyə jeni votışe Bəy: «Tı qıləy Yəhudiş, az esə boy Samariyəviyə jen. Tı çoknə çımiku ov piyə bəzineş?» Oxo Yəhudiyon mij qəteydənin de Samariyəviyon. ¹⁰ *İsa cəvob doşe bəy: «Qirəm tı zınəbəy çe Xıdo bəxşış iyən “Bəmi ov bıdə, peşomım” votəkəsi ki bey, tı ıştən əpiy Çəyku ov, Əvən bəti jimoni ovi ədəy». ¹¹ Jeni votışe Bəy: «Əğə, ıstı bo ov bekıriyə qıləy gəbı ni, çolən niğile. Bəs ə jimoni ovi çikonco pebəqətes? ¹² Bəqəm Tı çəmə pıə Yağubisə həniyən başış? Əy doəşe ın çol bəmə, deştə zoon iyən mol-məlon çı çolo ov peşoməşe». ¹³ İsa cəvob doşe bəy: «In ovi peşomə har kəs ijən təşi bəqəte,

***3:24** Mat.14:3; Mark 6:17; Lukə 3:19

***3:28** Yəh.1:20

***3:35** Mat.11:27; Lukə 10:22

***4:5** Ofə.33:19; Yeşua 24:32

***4:9** Ezra 4:1-5; Neh.4:1-2

***4:10-11** Yəh.7:38

¹⁴ əmma harki Çımı doə ovo peşomo, hiç vaxti təşi nıbəqəte. Çumçiko Çımı bəy doə ov çəy dılətonədə bə zolə jimon doə ovi səvon pebəqarde». ¹⁵ Jeni votışe Bəy: «Əğə, ə ovi bəmi bədə ki, az hiç vaxti təşi nıqətim iyən iyo bo ov bekırniye nıvom».

¹⁶ İsa votışe bə jeni: «Bışi, sədo bıke ıştə şuyə iyən boy iyo». ¹⁷ Jeni votışe Bəy: «Çımı şuyəm ni». İsa votışe bəy: «Tı rost voteydəş “Çımı şuyəm ni”. ¹⁸ Çumçiko ıştı penc qılə şuyə bıə, esət detı jiyəkəsən ıştı şuyə ni, tı imi rost voteydəş». ¹⁹ Jeni votışe Bəy: «Əğə, az vindeydəm ki, Tı peyğəmbəriş. ²⁰ Çəmə dədə-bobon bı bandədə ibodət kardəşone, əmma şımə Yəhudiyon voteydəşon ki, ibodət kardeyro qərəkə vırə Yerusəlimədəy». ²¹ İsa votışe bəy: «Ha jen, bovə bıke Bəmi, həni ə vaxt rəsə ki, nə bı bandədə, nəen Yerusəlimədə ibodət bəkardeşon bə Pıə. ²² Şımə zıneydənişon bə çiçi səcdə kardeydəşon, əmə isə zıneydəmon bə çiçi səcdə kardeydəmon, oxo xılos Yəhudiyonkuy. ²³ Əmma ə vaxt omeydə iyən həni oməy ki, bə Pıə həğiğiye ibodət kardəkəson ruhən iyən həğiğətədə ibodət bıkən. Pıən nəveydə Bəştə bo jıqo ibodət kardəkəson. ²⁴ Xıdo, Rufe iyən Bəy ibodət kardəkəson ruhən iyən həğiğətədə ibodət kardəninin». ²⁵ Jeni votışe Bəy: «Zıneydəm ki, “Məsih”, yəni məsh kardə bıə Şəxs bome iyən Əv omeədə bəmə har çiy bəyon bəkarde». ²⁶ İsa votışe bəy: «Əv, Azim detı qəp jəydəm».

²⁷ Hejo bı vaxti çe İsa şoqirdon oməyn, vindeədə ki, Əv qəp jəydə de qıləy jeni, hədəyon mandin, əncəx hiçki nıvotışe «Tı çiçi piyeydə?», yaanki «Boçi qəp jəydəş de im jeni?» ²⁸ Bımədə jeni noşe ıştə səhənq bə zəmin iyən şe bə şəhr, votışe bə odəmon: ²⁹ «Boən, bıvindən çımı kardə əməlon həmməy bəmi votə ə Odəmi. Ğasbu Məsih hejo Əve?» ³⁰ Odəmonən beşin şəhro, oməyn İsa tonə.

³¹ Bı ləzədə şoqirdon əjo kardışone Çəyku: «Rabbi, xorək bəhə». ³² İntasi İsa votışe bəvon: «Bəmi ki jıqo qıləy xorək heste ki, şımə zıneydənişon». ³³ Bəvədə şoqirdon parsəyn iyəndıku: «Məqər kiysə xorək vardışe Boəy?» ³⁴ İsa votışe bəvon: «Çımı xorək, Mıni Vığandəkəsi irodə bə vırə rosniyey, Çəy koy bə sə jeye. ³⁵ *Şımə “bo dıveni ço manq mandə” voteydənişon? İmha, Az voteydəm bəşmə: rost bıkən ıştə səy, diyə bıkən bə məzon; məhsul rəsə, bo dıveni hozıye. ³⁶ Esə dıvəkəs dastmıjdi səydə iyən bo zolə jimoni məhsul qırdə kardeydə ki, kaştəkəsən, dıvəkəsən ivirədə şo bıbun. ³⁷ Koy barədə votə bıə in sıxan “qıləyni bəkaşte, co qıləyni bədıve” roste. ³⁸ Az vığandıme şımə bo zəhməti nıkəşə qıləy məhsuli dıve. Co kəson zəhmət kəşəşone, şımə esə boy çəvon zəhmətiku səməərə peqətone».

³⁹ Çə jeni votə sıxani bəpeştə «votışe bəmi çımı kardə əməlon həmməy» bə şəhrədə bıə Samariyəvıjon veyni imon vardışone bə İsa. ⁴⁰ Çəyo Samariyəvıjon oməyn çe İsa tonə, əjo kardışone Çəyku ki, bımandı çəvon tonə. İsan dı ruj mande əyo. ⁴¹ Vey odəmonən İsa sıxanon məseədə imon vardışone Bəy. ⁴² Əvon voteydəbin bə jeni: «Əmə həni bəştı votəyon qorə ne, hejo ıştənən məsəməne iyən zınəməne ki, həğiğətən çe dınoy Xıloskor İme».

⁴³ Dı ruji bəpeştə İsa tərəq kardışe əvırə, dəro qınıye bə Qalileyə. ⁴⁴ *Oxo İsa İştən

* **4:35** Mat.9:37-38; Lukə 10:2

* **4:44** Mat.13:57; Mark 6:4; Lukə 4:24

keynəsə şəhadət kardəşbe, peyğəmbəri ıstə yurdədə ğurb nıbey barədə. ⁴⁵ *Esə Əv bə Qalileyə omeədə Qalileyəvıjon ğəbul kardışone Əv, çumçıko əvonən idədə şəbin bə Yerusəlim, vindəşonbe əyo Çəy kardəyon həmməy.

Məmuri zoə şifo səşe

⁴⁶ *De jıqo, İsa ijən oməy bə Qalileyə Qana di, Əy əyo peqordınyəşbe ov bə şərov. Hıkmđori Kafernaumədə qıləy məmur hestışbe. Çəy zoə noxəş qınıyəbe. ⁴⁷ Məmuri məsəşe çe İsa Yəhudəyə bə Qalileyə ome, şe Çəy tonə iyən əjo kardışe Çəyku ki, bə şifo bıdə bəçəy zoə, çumçıko çəy zoə marde holədəbe. ⁴⁸ Bəvədə İsa votışe bəy: «Şımə əloməton iyən mecuzon nıvındon, imon nıbəvardeşon». ⁴⁹ Hıkmđori məmuri votışe Bəy: «Əğə, çanə çımı əğıl mardəni, boy!» ⁵⁰ İsa votışe bəy: «Bışı, ıstı zoə səğ-səloməte». Ə odəmi bovə kardışe bə İsa sıxani, şe. ⁵¹ Bə kə omeədə çəy ğulon bəçəy navi beşin iyən votışone, ıstı zoə səğ-səloməte. ⁵² Parsəy çəvonku: «Çımı zoə keynə çok be?», əvonən votışone: «Zinə çəştəsəy saat i əbi ki, təblarzi tərq kardışe əv». ⁵³ Pıə sərəsəy ki, İsa hejo həmonə vaxti «ıstı zoə səğ-səloməte» votəşbe bəy. Bəvədə əv ıstənən, çəy kəy həmə odəmon imon vardışone bə İsa. ⁵⁴ Im çe İsa nişo kardə dımınə mecuzəynə əlomətbe. Yəhudəyə bə Qalileyə omeədə kardəşbe ım.

5

Hovuzi kənoədə bıə noxəşini şifo səy

¹ In hodison bəpeştə çe Yəhudiyan qıləy id be iyən İsa bə Yerusəlim şe. ² Yerusəlimədə bıə Pəsə bəleti tonə, ıbrani zıvonədə Betxasdə nomədə bıə qıləy hovuz hestbe, çəy penc əyvoniş hestbe. ³⁻⁴ Bı əyvnonədə vey noxəşin, ku, çoləx iyən iflicə odəm olxartəbe. Çumçıko Rəbbi qıləy mələk hakənə evoydəbe bə hovuzi dılə, ov lıveydəbe. Ov ocımoş omeədə əyo dəşə iminə odəmi kon noxəşış beydə-bıbu, xəş əbi. ⁵ Sıvı həşt sor noxəş bıə qıləy odəmən əyobe. ⁶ İsa vındeədə çəy əyo olxarte, zınəşe ki, əv vey vaxte noxəşe, parsəy çəyku: «Pıyeydə xəş bey?» ⁷ Noxəşini cəvob doşe bəy: «Əğə, çımı tonə qıləy odəm ni ki, ov ocımoş omeədə mını eğandı bə hovuz. Az rəsencə co kəs çımısə bənav bə ov eqıneydə». ⁸ İsa votışe bəy: «Bəşt, peqət ıstə yonqo, bıpoy!» ⁹ Ə odəmi əlbəhol şifo səşe iyən peqətşe ıstə yonqo poye.

Həmonə ruj Şanbə rujbe. ¹⁰ * Bı səbəb Yəhudi rəhbəron votışone bə şifo sə odəmi: «İmruj Şanbə ruje, ıstə yonqo kırniye bəti ğədəğəne». ¹¹ Ə odəmi cəvob doşe bəvon: «Bəmi şifo doə Şəxsi votışe bəmi “peqət ıstə yonqo, bıpoy”». ¹² Parsəyn çəyku: «Bəti “peqət iyən bıpoy” votə Odəm kiye?» ¹³ İntasi şifo sə odəm zıneydənıbe Çəy ki bey, çumçıko İsa bə əyo bıə izdihomi umjən bıbe. ¹⁴ Ləzi bəpeştə İsa vındışe həmonə odəm məbədi soədə, votışe: «Diyəkə, tı xəş bış, ijən qıno məkə ki, bəştı sə həniyən bevəcə ko bo». ¹⁵ Ə odəm şe, votışe bə Yəhudi rəhbəron ki, bəy şifo doə Şəxs İsay.

* 4:45 Yəh.2:23

* 4:46 Yəh.2:1-11

* 5:10 Neh.13:19; Yer.17:21

¹⁶ Bı səbəb Yəhudi rəhbəron dəmandin İsa rımuş karde, çumçiko Əv Şanbə ruji ımoni kardeydəbe. ¹⁷ Əmma İsa votışe bəvon: «Çımı Pıə daim ko kardeydə, Azən ko kardeydəm». ¹⁸ Çımı bəpeştə Yəhudi rəhbəron Əy kışteyro həniyən vey dastpoçə bin, çumçiko İsa həm bə Şanbə ruji riyyət nıkardeşə, həməən bəyon kardışe ki, Xıdo Çəy Pıəy, İştəni de Xıdo bərobər qətışe.

Çe İsa səlohiyə

¹⁹ De jıqo, İsa votışe bəvon: «Rosti, rosti voteydəm bəşmə: Zoə İştə Pıə kardəyon nıvıno, İştəku qıləy çiy nıbəkarde. Çumçiko Pıə çiç bıko, Zoən əy bəkarde. ²⁰ Oxo Pıə piyeydəşe Zoə iyən İştə kardə har çiy nişo kardeydə Bəy. Çımonsə yolə koon Bəy nişo bəkarde ki, şımə hədəyon bəmandeşon. ²¹ Çoknə ki, Pıə mardon bəyji kardeydə, bəvon jimon doydə, Zoən bəki bıpiyoşe bəy jimon doydə. ²² Pıə hiç kəsi mihokimə kardeydəni, intasi hıkm bekarde səlohiyəti bə Zoə doəşe ki, ²³ har kəs bə Pıə hurmət karde gəzinə, bə Zoən hurmət bıkə. Bə Zoə hurmət nıkardəkəs, bə Əy vığandə Pıən hurmət kardeydəni.

²⁴ Rosti, rosti voteydəm bəşmə: Bəçımı sıxani quş doə, bə Mını Vığandəkəsi bove kardəkəs bə zolə jimoni molike iyən boəy hıkm benıbəkan, həni əv mardiku bə jimon ovaştə.

²⁵ Rosti, rosti voteydəm bəşmə: ə vaxt omeydə iyən həni oməy ki, mardon çe Xıdo Zoə sədo bəməsen iyən ımı məsəkəson bəjiyen. ²⁶ Çoknə Pıə jimoni səvone, jəqoən Əy jimoni səvon kardışe İştə Zoən. ²⁷ Hıkm bekarde səlohiyətiən doəşe Bəy, çumçiko Əv Bəşəri Zoəy. ²⁸ Təəccub məkən bımı, oxo jıqo qıləy zəmon omeydə ki, gəbədə bıəkəson həmməy Çəy sədo bəməsen, ²⁹ iştə gəbono bebəşen, çoki kardəkəson bo Jimoni bəyji bəben, bevəci kardəkəson esə boy bo Hıkmı bəyji bəben.

³⁰ Az İştəku hiçiy karde əzınım, İştə məse gəzinə mihokimə bəkardem iyən Çımı doə hıkm ədolətine. Çumçiko Çımı məğsəd əve ki İştə irodə ne, Mını Vığandəkəsi irodə bə vırə bırosnım.

Bə İsa şəhodət

³¹ Qirəm Az İştə barədə şəhodət kardəmbəy, Çımı şəhodət etiboyın nəbi. ³² İntasi co kəs Çımı barədə şoydəti kardeydə iyən zıneydəm çəy Çımı barədə kardə şəhodət etiboyne. ³³ *Şımə çe Yəhya tonə odəm vığandione iyən çəy Çımı barədə kardə şoydəti həğigəte. ³⁴ İntasi ehtiyocım niy insononku şəhodət bıstənım, əncəx ımoni voteydəm ki, şımə xılos bıbən. ³⁵ Yəhya qıləy vəşə iyən nur səğandə çobe ki, şımə piyəone i mıddət çəy ruşnədə şo bıbən. ³⁶ Əmma Çımı barədə bıə şəhodət çe Yəhya şəhodətişən barze. Pıə asbardəşe Bəmi ə koon həmməyəvo bə vırə bırosnım. Çımı esət bə vırə rosnıyə koon Çımı barədə şəhodət kardeydən ki, Pıə vığandəşe Mı. ³⁷ *Mını vığandə Pıə İştənən Çımı barədə şəhodət kardeydə. Şımə hiç vaxti Çəy sədo məsəonni iyən Çəy surəti vindəonni. ³⁸ Çəy kəlom şımənədə jiyeydəni, çumçiko Bəçəy vığandə

*5:33 Yəh.1:19-27; 3:27-30

*5:37 Mat.3:17; Mark 1:11; Lukə 3:22

Şəxsi bovə kardeydənişon. ³⁹ Şimə Mıǵəddəsə Nıvıştəyon tədgıǵ kardeydon, çumçiko şıneydon ki, deçəvon vositə bə zolə jimoni molik bəbeşon. Əmma əvonən Çımı barədə şəhodət kardeydən. ⁴⁰ Şimə isə piyeydonni bədi Mı boən, bə jimoni molik bıbən.

⁴¹ Bəmı insonon doə izzət lozim ni. ⁴² Əncəx Az şiməni zıneydəm, şimə dılədə Xıdo mehıbbət ni. ⁴³ Az Deştə Pıə nomi oməym, əmma şimə Mını ğəbul kardeydənişon. Qırəm co kəs deştə nomi bo, əy ğəbul bəkardeşon. ⁴⁴ Şimə iyəndıku izzət ğəbul kardeydəşon, iqləliyə Xıdoku omə izzəti nəveydənişon. Jıqo beədə çoknə imon varde bəzıneşon? ⁴⁵ Qımon məkən ki, Az şiməni Pıə vədə ittıhom bəkardem. Şiməni ittıhoməkə şimə umu bastə Musay. ⁴⁶ Şayət şimə bə Musa bovə kardəyonbəy, Bəminən bovə əkeyon, oxo əy Çımı barədə nıvıştəşe. ⁴⁷ Ehanə bəçəy nıvıştəyon bovə nıkon, Bəçımı sıxanon çoknə bovə bəkardəşon?»

6

İsa penc həzo odəmi si kardeydə

(*Mat.14:13-21; Mark 6:30-44; Lukə 9:10-17*)

¹ In hodison bəpeştə İsa ovaşte Tiberiyə qoli bə qılə japə, həməni bı qoli Qalileyə dıyo voteydəbin. ² Çəy dumo qıləy yolə izdihom şeydəbe, çumçiko vindeydəbin Əv bo noxəşınon mecuzon kardeydə. ³ İsa peşe bə band iyən nişte Deştə şoqirdon. ⁴ Çe Yəhudiyon Pasxə id nez beydəbe.

⁵ İsa edyəşəy vındışe qıləy yolə izdihom omeydə Çəy tonə, votışe bə Filipi: «Əmə çikonco nun bəhiremon, bədomon əvon bəhən?» ⁶ Əy de dəvinə karde məğsədi votışe ın sıxanon, çumçiko İştən zıneydəbe çiç bəkardə. ⁷ Filipi cəvob doşe Bəy: «Bımon dısa dinari^c nunən nıbərəse ki, har kəs tikəy bəhə». ⁸ Şoqirdonədə qıləyni bıə Simon Peteri boə Andrey votışe bəy: ⁹ «İyo qıləy zoəku penc qılə qədə cəvə nun iyən dıqlə moy heste, əmma ım çiçe bo anə odəmi?» ¹⁰ İsa votışe: «Xəlǵı bıñşandən bə zəmin». Həmonə vırədə çokə çimən hestbe. Xəlǵ nişte əyo. Merdon təxminən penc həzo kəsbin. ¹¹ Bəvədə İsa peqətişe nunon, şukur karde bəpeştə paybaxş kardışe, həmçinin jəqoən moyon, har kəsi piyə ğədərədə doşone. ¹² Əvon hardışone, si be bəpeştə İsa votışe bəştə şoqirdon: «Qırdə bıkən ziyodə mandəyon ki, hiçiy bə puçi benışu». ¹³ Qırdə kardışone, penc qılə cəvə nuni vişmandəyono donzə zambul pur be. ¹⁴ Bəvədə çe İsa kardə əloməti vındə odəmon voteydəbin: «Həǵiǵətən, bə dınyo omənin bıə peyǵəmbər İme!» ¹⁵ İsa zınəşe odəmon piyeydəşone bon Əy bıbən de zuy podşo bıkən, əve coyli peşe bə band.

İsa poyeydə ovi dimisə

(*Mat.14:22-33; Mark 6:45-52*)

¹⁶ Şanqo daraşəədə İsa şoqirdon evoəyn bə qol, ¹⁷ peniştin bə qıləy kulos, toyki daraşeydəbe, əmma İsa hələ çəvon tonə omənıbe. Əvon qoli bə japədə bıə Kafernaum

^c6:7 *Sa dinari* – i dinar çe koəkə i rujnə rujəmijdi be.

şeydəbin. ¹⁸ Zumandə vavaziku qol ləpə jəydəbe. ¹⁹ Əvon de jıqoy çəp kəşəşone visti penc, yaan si stadi^d şe bəpeştə vindişone ki, İsa poyeydə qoli səpe iyən bə kulosi nez beydə. Tarsəyn, ²⁰ əmma İsa votışe bəvon: «Azim, mətarsən». ²¹ Bəvədə şoqirdon piyeydəşonbe Əy bə kulos peqətin. Əmma kulos bə ləzədə rəsəy bəçəvon şə japə.

²² Maşkinə ruji qoli bə japədə mandə xəlği vindişe ki, əyo kulos ni, əncəx iqlə kulos hesteybən ki, İsa Deştə şoqirdon bə həmonə kulosi peniştəniybən, şoqirdon Bəy şən. ²³ Bəvədə co kuloson Tiberiyəo oməyn bə həmonə vırey nezi, konco ki Rəbbi şukur karde bəpeştə nun hardəşonbe. ²⁴ De jıqo, xəlği vindişe İsa iyən şoqirdon əyo nin, peniştin bə kuloson dəmandin bo İsa nəve, oməyn bə Kafernaum.

Jimoni nun

²⁵ Əvon vindeədə İsa qoli bə japədəy, parsəyn Çəyku: «Rabbi, keynə oməyş iyo?».
²⁶ İsa jıqo cəvob doşe: «Rosti, rosti voteydəm bəşmə: əloməton vindeyro ne, əncəx nun harde si beyro Bəmı nəveydon. ²⁷ Faniyə hardeyro ne, zolə jimon doə, daimi mandə hardeyro koon bıkən, Bəşəri Zoə əy bədo bəşmə. Çumçiko Pıə Xıdo İştə mıhi Bəy jəşe». ²⁸ Əvon parsəyn İsaku: «Xıdo piyə koon kardeyro əmə çiç bıkəmon?» ²⁹ İsa cəvob doşe bəvon: «Çe Xıdo piyə ko ime: Bəçəy vığandə Şəxsi imon biyə».

³⁰ Əvon votışone bə İsa: «Tı çı əlomət nişo kardeydəş ki, bıvındəmon Bətı bovə bıkəmon? Tı çiç karde bəzıneş? ³¹ *Çəmə dədə-bobon daştədə manna^e hardışone, bı barədə nıvıştə bıə: “Osmonono nun doşe bəvon bo harde”». ³² Bəvədə İsa votışe bəvon: «Rosti, rosti voteydəm bəşmə: osmonono bəşmə nun doəkəs Musa nıbe, osmonono bəşmə həğigiyə nuni doəkəs Çımı Pıəy. ³³ Çumçiko Xıdo nun ime ki, osmonono oməy iyən bə dınyo jimon doydə». ³⁴ Votışone Bəy: «Əğə, Tı hejo ın nuni bıdə bəmə».

³⁵ İsa votışe bəvon: «Jimoni nun Azim. Çımı tonə oməkəs hiç vaxti vəşi nıbəqəte, Bəmı imon vardəkəs hiç vaxti təşi nıbəqəte. ³⁶ İntasi bəşmə votime ki, Mını vindıone, əmma imon vardeydəniyon. ³⁷ Pıə Bəmı doə şəxson həmməy Çımı tonə bomen iyən Az hiç vaxti Çımı tonə oməkəsi rədd nıbəkam. ³⁸ Çumçiko Az osmonono oməm ki, İştə irodə ne, Mını Vığandəkəsi irodə bə vıre bırosnım. ³⁹ Mını Vığandəkəsi irodə ime ki, Bəmı doə bıə şəxson hiç qıləyni bo hələk be nahaştım, əmma Xıdo Hıkmı Rujədə əvoni bəyji bıkəm. ⁴⁰ Oxo Çımı Pıə irodə əve ki Zoə vindəkəsi iyən Bəy imon vardə har kəsi bıbuşe zolə jimon iyən Az Hıkmı Rujədə əy bəyji bıkəm».

⁴¹ Çımı cəvobədə Yəhudiyon qırey kardışone İsaku ki, Əv voteydə «osmonono omə nun Azim», ⁴² votışone: «Im Yusifi Zoə ni, əmə zıneydənimon bəqəm çəy pıə-moə? Esə çoknə beydə ki, “Az osmonono oməm” voteydə?» ⁴³ İsa cəvob doşe bəvon: «İştə arədə qırey məkən. ⁴⁴ Şayət Mını vığandə Pıə ə şəxsi cəzb nıko, əv Çımı tonə omə əzını. Az Hıkmı Rujədə əy bəyji bəkəm. ⁴⁵ *Peyğəmbəron Kitobonədə nıvıştə bıə:

^d**6:19** *Visti penc, yaan si stadi* – təğribən 5-6 km.

***6:31** Beşe.16:4,15; Zəb.78:24

^e**6:31** Manna – Misiro beşe bəpeştə Rəbbi bə İsrailijon səhroədə doə hard

***6:45** Yeş.54:13

“Xıdo əvoni həmməy obəmute”. Pıəku məsəkəs iyən omutəkəs Çımı tonu omeydə.
⁴⁶ Həlbətən hiç kəsi vindəşni Pıə, gərəyz Xıdoo omə Şəxsi, əncəx Əy vindəşe Pıə.
⁴⁷ Rosti, rosti voteydəm bəşmə: imon vardəkəs bə zolə jimoni molike. ⁴⁸ Jimoni nun Azim. ⁴⁹ Çəmə dədə-bobon daştədə manna hardışone, əmma ıştə vaxtədə mardin.
⁵⁰ Osmonono omə ın nun jıqo qıləy nune ki, əy hardəkəs hiç vaxti nıbəmarde.
⁵¹ Osmonono omə jimon doə nun Azim. Şayət kiysə çı nuno baho zol bəjıye. Ə nuni ki Az bəşəriyəti jimoniro doydəm, əv Çımı andome».
⁵² Bəvədə Yəhudıyon ıştə arədə həsbəhs kardışone: «Im Odəm İştə andomi çoknə doy bəzine bəmə bo harde?» ⁵³ İsa votışe bəvon: «Rosti, rosti voteydəm bəşmə: qirəm Bəşəri Zoə andomo nahon iyən Çəy xuno penışomon, şımənədə jimon əbini. ⁵⁴ Çımı andomo hardəkəs, xuno peşoməkəs bə zolə jimoni molike iyən Az Hıkmı Rujədə əy bəyji bəkardem. ⁵⁵ Çumçiko Çımı andom həğiğiyə hardeye, Çımı xun həğiğiyə peşoməye. ⁵⁶ Çımı andomo hardəkəs, Çımı xuno peşoməkəs Bəminədə mandeydə, Azən bəvədə mandeydəm. ⁵⁷ Hest Bıə Pıə Mını vıgənde gəzinə, Azən Pıə hımhımbədə jıyəy gəzinə, Çımınno hardəkəsən Çımı hımhımbədə bəjıye. ⁵⁸ Osmonono omə nun ime, şımə dədə-bobon hardə manna gəzinə ni. Əvon mardin, əmma ın nuni hardəkəs zol bəjıye». ⁵⁹ İsa Kafernaumi sinaqoqədə təlim omuteədə ın sıxanon votəşbe.

Şoqirdon veyni tərq kardeydən İsa

⁶⁰ İsa dumo şəkəson ın sıxanon məseədə votışone: «In təlim gəlize. Ki imi sərəse bəzine?» ⁶¹ İntasi İsa faməşe şoqirdon qırəy kardeydən, bı səbəb votışe bəvon: «In təlim şıməni dəqijneydə? ⁶² Bəs çoknə bəbe, qirəm Bəşəri Zoə Bəştə sıftədə bıə vırə rost bey bıvındon? ⁶³ Ruf jimon doydə, cismi esə boy hiç foydə nişe. Çımı bəşmə votə sıxanon Ruf iyən jimon doydən. ⁶⁴ İntasi şımə dilədə imon nıvardəkəsonən hestin». Jıqo ki İsa sıftəku zıneydəbe imon nıvardəkəson iyən Bəy xəyonət kardəkəsi. ⁶⁵ Əy votışe: «Bı səbəb bəşmə votıme ki, qirəm Pıə bə i kəsi imkon nıdo, əv Çımı dumo ome əzini».

⁶⁶ Çımı bəpeştə Çəy dumo şəkəson veyni tərq kardışone İsa, həni Deəy nınəvəyn. ⁶⁷ Bəvədə İsa votışe bə Donzə şoqirdi: «Bəlkəm şımənən piyeydone tərq bıkən Mını?» ⁶⁸ * Simon Peteri cəvob doşe Bəy: «Ya Rəbb, əmə çiki dumo bışəmon? Zolə jimon doə sıxanon Bətıkuye. ⁶⁹ Əmənən bovə kardəmonə iyən zıneydəmon ki, Xıdo vıgəndə Mıgəddəs Tınış». ⁷⁰ İsa votışe bəvon: «Bəqəm Az İştən səçın nıkardıme şımə həmə Donzə şoqirdi? Əmma şımənədə i kəs iblise». ⁷¹ Əy Simon İskaryoti zoə Yəhudə barədə votışe ın sıxanon, çumçiko Donzə şoqirdi qıləyni be-be bə İsa xəyonət bəkardə.

7

İsa şeydə bə Yerusəlim

¹ Çımı bəpeştə İsa əncəx Qalileyədə nəveydəbe. Yəhudi rəhbəron dastpoçəbin Boəy

* **6:68-69** Mat.16:16; Mark 8:29; Lukə 9:20

kışte, əvə həni piyedəşnibe Yəhudeyədə bınəvı. ^{2*}Çe Yəhudiyon Xeymon id^f nez beydəbe. ³Çəy boon votışone bə İsa: «Beşi çivrəo bə Yəhudeyə bışı ki, İştı şoqirdonən İştı kardə koon bıvındın. ⁴Çumçiko ıştəni məşur karde piyəkəs niyonədə hiçiy əkəni. Madəm ki Tı imoni kardeydəş, İştəni bə dınyo oşko bıkə». ⁵Həttə Çəy boonən Bəy imon vardeydənıbin. ⁶Bəvədə İsa votışe bəvon: «Çımı vaxt hələ rəsəni, boşmə isə har vaxt mınosibe. ⁷Dınyo bəşmə nifrət karde əzini, əmma Bəmi nifrət kardeydə, çumçiko Az şoydəti kardeydəm ki, çəy əməlon şərin. ⁸Şımə bışən bə id, Az hələ ki nıbəşem, çumçiko Çımı vaxt hələ təmom bıəni». ⁹İsa ın sıxanon vote bəpeştə Qalileyədə mande.

¹⁰Əmma Çəy boon şe bəpeştə Əvən oşko ne, niyoni şe bə id. ¹¹Yəhudi rəhbəron idədə nəveydəbin bo İsa, parseydəbin: «Ə odəm koncoye?» ¹²Cəmati dilədə Çəy barədə veyə ğırbır şeydəbe. Kali kəs «çokə odəme», co kəson isə «xəyr, xəlği royku bekardeydə» voteydəbin. ¹³İntasi Yəhudi rəhbəron tarsiku hiç kəs Çəy barədə bərmalə voteydəbibe.

¹⁴İd^g bə nimə bıəbe ki, İsa şe bə məbəd dəmande təlim omute. ¹⁵Yəhudiyon hədəyon mandin, votışone: «İm Odəmi təhsil nibe-nibe, çoknə beydə ki jıqo səvodine?» ¹⁶İsa jıqo cəvob doşe bəvon: «Çımı omutə təlim Çımı ne, Mını Vığandəkəsiye. ¹⁷Ki Çəy irodə bə vırə rosniye piyeydəşebu, əv bəzine ki, Çımı omutə təlim Xıdokuy, yaan İştəku voteydəm. ¹⁸İştəku votəkəs Boştə izzəti nəveydə, intasi Əy Vığandəkəsi izzəti Nəvəkəs bərhəxe, Bəyku behəxəti əbini. ¹⁹Musa bəşmə Ğanun doşe, əmma şıməhono hiç kəs bə Ğanuni əməl kardeydəni. Boçi Mını kışte piyeydone?» ²⁰Xəlği cəvob doşe: «Bətınədə cın heste. Ki piyeydəşe Tını bıkiştı?» ²¹İsa votışe bəvon: «Az qıləy mecuze kardime iyən şımə həmməy hədəyon mandışon. ^{22*}Musa hamyəşe bəşmə sinnət kardey, əmma Musasən bənav jiyə dədə-bobon ımı kardəşone. Şımə Şənbə rujiyən odəmi sinnət kardeydon. ^{23*}Şımə Şənbə ruji odəm sinnət kardeydəşon ki, çe Musa Ğanun dəniqardı. Bəs boçi Az Şənbə ruji odəmi andomi qırd xəş kardeyro Bəmi ğəzəbin beydon? ²⁴Bə zahiri qorə mıhokimə məkən, de ədoləti mıhokimə bıkən».

İsa Məsihebu?

²⁵Bəvədə kali Yerusəlimijon votışone: «İm çəvon kışte piyə odəm ni bəqəm? ²⁶İmha, Əv bərmalə qəp jəydə, əmma jıqıləy sıxan voteydənin Bəy. Bəlkəm rəhbəron həğiğətən omutışone ki, Məsih Əve? ²⁷Əmma zıneydəmon İm odəm çikonco oməy, halbuki Məsih omeədə hiçki əzini Əv çikonco oməy». ²⁸İsa məbədədə təlim omuteədə car kəşəşe: «Rostiyən, zıneydon Mını, zıneydon çikonco oməm? Az

*7:2 Lev.23:34; Ğanun.16:13

^f7:2 In id, pozədə məhsuli qırdə karde bəpeştə dəvoniyyə beydəbe, odəmon bə vaxti xəymonədə mandeydəbin.

^g7:14 In idi haft ruji mıddətədə dəvuneydəbin.

*7:22 Ofə.17:10; Lev.12:3

*7:23 Yəh.5:9

omənim iştəku, intasi Mını Viğandəkəs bərhəxe. Şimə zıneydənişon Əy, ²⁹ Az isə Əy zıneydəm, çumçiko Az Çəyku oməm iyən Əy viğandışe Mı». ³⁰ Bımədə əvon piyəşone bıqətın İsa, intasi hiç kəs nıqınıye Bəy, çumçiko hələ Çəy vaxt rəsə nıbe.

³¹ Xəlği dilədə vey odəmi isə imon vardışe Bəy: «Məsih omeədə ım Odəmi kardəyonsə veyə əlomət nişo bəkardebu?» voteydəbin.

³² Fəriseyon məsəşone ki, xəlğ İsa barədə jıqo ğırbır kardeydə. Sər kahinon iyən fəriseyon viğandışone mihofizəkon ki, Əy bıqətın. ³³ İsa votışe: «Kamışe mıddətən Az deşmə bəbem, çəyo isə Mını Viğandəkəsi tonə bəşem. ³⁴ Şimə bənəveşon, pəydo nıbəkardeşon Mını iyən Bəçımı bıə vırə ome əzınışon». ³⁵ Bımı cəvobədə Yəhudiyon iştə arədə votışone: «Im Odəm bə kovrə bəşe ki, Əy pəydo karde nıbəzınemon? Məqəm bəşe Yunanon dilədə pevilo bıə Yəhudiyon tonə, bəvon təlim obəmutebu?

³⁶ Əy çiç vote piyeydəşe de ın sıxani “Şimə bənəveşon Bomı pəydo nıbəkaşon iyən Bəçımı bıə vırə ome əzınışon”?»

³⁷ İdi oxonə təntənəynə rujədə İsa əşte de barzə sədo votışe: «Ki təşi qətə, bo Çımı tonə peşomi. ³⁸ *Mığəddəsə Nıviştəyonədə vote ğəzinə, Bəmi imon vardəkəsi dilətonə jimənə ovi ruyon ru bəben». ³⁹ İsa Mığəddəsə Rufi barədə votışe imoni. Hələ Mığəddəsə Ruf doə bıənıbe bə imon vardəkəson, çumçiko İsa hələ izzət səş nıbe.

⁴⁰ *Cəmati arədə kali kəson ın sıxanon məsəədə votışone: «Həğığətən omənin bıə peyğəmbər İme». ⁴¹ Co kəson isə votışone: «Im, Məsihe», əncəx kali kəsi votışe: «Çiç? Məsih Qalileyəo bome? ⁴² *Oxo Mığəddəsə Nıviştəyonədə votə beydə ki, Məsih Davudi nəsilə, Davudi jiyə di Betlehemo bome». ⁴³ De jıqoy xəlği arədə İsa barədə rıxnə eqınıye. ⁴⁴ Kali kəsi piyəşe Əy bıqətı, əmma hiç kəs nıqınıye Bəy.

Yəhudi rəhbəron beimonəti

⁴⁵ Mihofizəkon oqardin sər kahinon iyən fəriseyon tonə. Əvon parsəyn: «Boçi nıvardone Əv?» ⁴⁶ Mihofizəkon cəvob doşone: «Hələ tosə esə hiç kəsi jıqo qəp jəşni».

⁴⁷ Fəriseyon votışone bəvon: «Nekniki şımənıən royku bekardeşe? ⁴⁸ Məqər qıləy rəhbəri, yaan qıləy fərisey imon vardışe Bəy? ⁴⁹ Tovrati nızne ım xəlğ isə, bə lənət omə!» ⁵⁰ *Çəvon dilədə i kəsi – çimi bənav İsa tonə omə Nikodimi votışe bəvon:

⁵¹ «Məqər çəmə Ğanun icozə doydə ki, sıftə bə odəmi quş nıdoə, çəy kardə çiy mıəyyən nıkardə hikm bekəmon bəy?» ⁵² Əvon votışone bə Nikodimi: «Ğasbu tınən Qalileyəvıjiş? Tədgığ bıkon, bəvindeşon ki, Qalileyəo peyğəmbər benıbəşe». ⁵³ Çimi bəpeştə har kəs şe bəştə kə.

8

*7:37 Lev.23:36

*7:38 Sul.18:4; Yeş.58:11; Yez.47:1; Zək.14:8

*7:40 Ğanun.18:15-18

*7:42 2Şəm.7:12; Mik.5:2

*7:50 Yəh.3:1-2

İsa iyən zinokorə jen

¹ İsa isə şe bə Zeytun band. ² Maşkinəy rəbədə ijən oməy bə məbəd. Həmə xəlg qirdəbe Bəçəy sə, Əvən nişte iyən dəmande bəvon təlim omute. ³ Ruhani mıəllimon iyən fəriseyon vardışone əyo zino səpe qətə bıə qıləy jen. Bekardışone əv bə miyonə, ⁴ votışone bə İsa: «Ustod, ım jen zino kardeəsə qətə bıə. ⁵ *Musa Ğanunədə bəmə əmr kardəşe ki, jıqo odəmon sığbəse bıkəmon. Bəs Tı çiç voteydəş?» ⁶ Əvon İsa dəvinə kardeyro ımı voteydəbin, bo manə nəveydəbin ki, Əy bə tələ eğəndın. Əmma İsa enəməy, Deştə anqıştə dəmande zəminisə bo nıvışte. ⁷ Çəyku tıkror parseədə, rost be votışe bəvon: «Şımənədə ki beqınoye sıftə əv sığ bığandı bə jeni». ⁸ Çəyo ijən enəməy, dəvom kardışe zəminisə bo nıvışte. ⁹ In sıxani məsəkəson qıləbəqılə tərğ kardışone əvrə, sıftə sipirişon şin. İsa coyli mande de miyonədə bıə jeni. ¹⁰ İsa rost be votışe bəy: «Jen, əvon bə kovrə şin? Bəs hiç kəsi məhkum nıkardışe tı?» ¹¹ Jeni votışe: «Hiç kəsi, Əğə». Bəvədə İsa votışe: «Azən tını məhkum kardeydənim, bışı, həni qıno məkə».

Rostə şəhodət

¹² *Çəyo İsa ijən votışe bə xəlgı: «Azim çe dınyo nur. Çımı dumo oməkəs hiç vaxti toykiədə ənəvni, bə jimoni nuri molik bəbe». ¹³ *Fəriseyon votışone Bəy: «Tı İştə barədə şəhodət kardeydəş, İştı şəhodət etiboyn ni». ¹⁴ İsa cəvob doşe bəvon: «Az İştə barədə şoydəti bıkəmon, Çımı şəhodət etiboynə, çumçiko Az zıneydəm çikonco oməm bə kovrə şeydəm. Şımə isə zıneydənişon Çımı çikonco ome bə kovrə şey. ¹⁵ Şımə de bəşəri ğaydon mihokimə kardeydon, Az isə hiç kəsi mihokimə kardeydənim. ¹⁶ Az mihokimə bıkəmon, Çımı doə hıkm həğiğiye, çumçiko Az coyli nim, Mını vığandə Pıə Demı ivirədə mihokimə kardeydə. ¹⁷ *Şımə Ğanunədən nıvıştə bıə ki, dı kəsi kardə şoydəti etiboynə. ¹⁸ Az İştə barədə şəhodət kardeydəm, Mını vığandə Pıən Çımı barədə şəhodət kardeydə». ¹⁹ Bəvədə parsəyn İsaku: «İştı Pıə koncoye?» İsa cəvob doşe: «Şımə, nə Mını, nəən Çımı Pıə zıneydon. Qirəm zınəyonbəy Mını, Çımı Pıən əzinişon». ²⁰ İsa votışe in sıxanon məbədədə, nəzır noə bıə vırədə təlim omuteədə. Hiç kəsi nıqətışe Əv, çumçiko Çəy vaxt hələ omənıbe. ²¹ Çəyo İsa ijən votışe bəvon: «Az şeydəm, şımə Bomı bənəveşon iyən ıştə qıno dılədə bəmardeşon. Şımə Bəçımı şə vırə ome nıbəzneşon». ²² Bəvədə Yəhudiyon votışone: «Bəqəm Əv İştəni bəkişte ki, “şımə Bəçımı şə vırə ome əzinişon” voteydə?» ²³ İsa votışe bəvon: «Şımə jitonoyon, Az pentonoyom, şımə çı dınyokuyon, Az isə çı dınyoku nim. ²⁴ Bı səbəb Az votime bəşmə: “İştə qınon dılədə bəmardeşon”. Qirəm bovə nıkon ki, Əv Azim, ıştə qınon dılədə bəmardeşon». ²⁵ Bəvədə parsəyn İsaku: «Tı kiş?» İsa votışe bəvon: «Sıftəku çiç voteydəbim bəşmə, Əvim. ²⁶ Şımə barədə vey çiyon hestin bəvotem iyən mihokimə bəkardem. İntasi Mını Vığandəkəs bərhəxe iyən Az Çəyku məsəyon bə dınyo voteydəm». ²⁷ Əvon sənırsəyn ki, İsa bəvon Pıə barədə

* **8:5** Lev.20:10; Ğanun.22:22-24

* **8:12** Mat.5:14; Yəh.9:5

* **8:13** Yəh.5:31

* **8:17** Ğanun.17:6; 19:15

voteydə. ²⁸ Bəvədə İsa votışe: «Şimə Bəşəri Zoə bə pe rost kardə vaxti bəzineşon ki, Əv Azim iyən İştəku hiç çiy kardeydənim, əncəx P1ə Bəmi çoknə omutəşəbo, jəqo qəp jəydəm. ²⁹ Mini Viğandəkəs Demine. Əy coyli nahaştışe M1, çumçiko Az hejo Bəçəy xoş oməyon kardeydəm». ³⁰ İsa ın sıxanon voteədə vey odəmi imon vardışe Bəy.

İbrahimi əsl fərzəndon

³¹ Bəvədə İsa votışe Bəy bovə kardə Yəhudiyon: «Qirəm şimə Bəçımı sıxani bəfomand bıbon, həğiğətən, Çımı şoqirdoniyon. ³² Şimə həğiğəti bəzineşon iyən həğiğət şiməni ozod bəkarde». ³³ *Yəhudiyon cəvob doşone bə İsa: «Əmə İbrahimi nəsilomon, hiç vaxti bə hiç kəsi ğul bıənimon. Bəs T1 boçi “ozod bəbeşon” voteydəş?» ³⁴ İsa votışe bəvon: «Rosti, rosti voteydəm bəşmə: qino kardə har kəs çe qino ğule. ³⁵ Ğul hejo de xıyzoni nıbəbe, zoə isə hejo de xıyzoni bəbe. ³⁶ Jıqoən, Zoə şiməni ozod bıko, şimə həğiğətənən, ozod bəbeşon. ³⁷ Zıneydəm şimə İbrahimi nəsiloyon, əncəx demiyən jıqo dastroçə bıəşon Boçımı kışte. Çumçiko Çımı sıxan bəşmə dıl dəşeydəni. ³⁸ Az İştə P1ə tonə vindəyon voteydəm, şimə isə ıştə p1əku məsəyon bə vırə rosneydon».

³⁹ Əvon ıştə cəvobədə votışone bə İsa: «Çəmə p1ə İbrahime». İsa votışe bəvon: «Qirəm şimə İbrahimi fərzəndon bəbeyon, İbrahimi kardə əməlon əkeyon. ⁴⁰ Şimə esə boy M1ni – Xıdoku məsə həğiğəti bəşmə votə Odəmi kışteyro dastroçə bıəşon. İbrahimi jıqo nıkardışe. ⁴¹ Şimə ıştə p1əon əməlon kardeydəşon». Əvon votışone Bəy: «Əmə zinoku bə əməl omənimon, çəmə iqlə P1ə hestimone, Əvən Xıdoy». ⁴² İsa votışe bəvon: «Qirəm Xıdo şimə P1ə bəbəy, əpiyone M1ni, oxo Az Xıdoo beşəm, oməm iyən esə iyom. Oxə Az İştəku omənim, Əy viğandışe M1ni. ⁴³ Boçi Bəçımı votəyon sərəseydənişon? Çumçiko Çımı sıxani məsə zıneydənişon. ⁴⁴ Şimə p1ə iblise iyən piyeydone ıştə p1ə orzuon bə vırə bırosnən. Əv sıftəku odəm bıkiştəbe iyən bə həğiğəti bəfomand nıbe, oxə həğiğət ni bəyku. Du votey çəy xısusiyəte, çumçiko əv duyəvoje iyən çe duy p1əy. ⁴⁵ Az esə boy həğiğəti voteyro şimə Bəmi bovə kardeydənişon. ⁴⁶ Şimənədə ki sıbut bəkarde ki, Az qıləy qino kardəme? Az həğiğəti voteydəm, boçi Bəmi bovə kardeydənişon? ⁴⁷ Xıdoo bıə şəxs bə Xıdo votəyon quş bədo. Şimə isə quş doydənişon, çumçiko şimə Xıdoo nişon».

Çe İsa izzət

⁴⁸ Yəhudiyon ıştə cəvobədə votışone Bəy: «Məqəm rost voteydənimon T1 Samariyəvişiş iyən cın heste Bətinədə?» ⁴⁹ İsa cəvob doşe: «Bəminədə cın ni, əmma Bəştə P1ə hurmət kardeydəm, şimə isə M1ni hurməto eğandeydon. ⁵⁰ Az Boştə izzət nəveydənim, əmma şimə izzət doənin bıə iyən şiməni mihokimə bıkə Şəxs heste. ⁵¹ Rosti, rosti voteydəm bəşmə: ki Bəçımı sıxani rioyət bıko, hiç vaxti mardey nıbəvinde». ⁵² Yəhudiyon votışone Bəy: «Esə zınəmonə ki, Bətinədə cın heste. İbrahimən marde, peyğəmbəronən. Əmma T1 voteydəş: “Ki Bəçımı sıxani rioyət bıko,

* **8:33** Mat.3:9; Lukə 3:8

hiç vaxti əmərdini”.⁵³ Bəqəm Tı çəmə pıə İbrahimisə barziş? Əvən marde, peyğəmbəronən. Oxo Tı İştəni ki hisob kardeydəş?»⁵⁴ İsa cəvob doşe: «Qirəm Az Bəştə izzət doydəmbo, Çımı izzət hiçe. Əmma Mını izzətin bıə Çımı Pıəy, şımə Bəy “çəmə Xıdo” voteydon.⁵⁵ İntasi zıneydənişon Əy. Az isə zıneydəm Əy. Qirəm votəmbəy “zıneydənim Əy”, duyəvoj əbim şımə gəzinə. İntasi Az zıneydəm Əy iyən Bəçəy sıxani rioyət kardeydəm.⁵⁶ Şımə pıə İbrahim umu kardəbe Çımı ruji vindeyro şobe iyən vindışe şoy-voy kardışe». ⁵⁷ Yəhudiyon isə votışone Bəy: «İştı hiç penco sin ni, çoknə İbrahimi vinde bəzineş?»⁵⁸ *İsa votışe bəvon: «Rosti, rosti voteydəm bəşmə: İbrahim nıbə bənav Hest Bıəy Azim». ⁵⁹ Bəvədə əvon peqətişone sıg ki, sıgbəsə bıkən İsa, əncəx İsa niyo be iyən beşe məbədo.

9

Kuə odəmi şifo səy

¹ İsa de roy şeyədə vindışe movardo ku bıə qıləy odəm. ² Şoqirdon parsəyn Çəyku: «Rabbi, ki qıno kardəşe ki, ım odəm ku omə bə dınyo: ıştən, yaan çəy pıə-moə?»³ İsa cəvob doşe: «Nə ıştən qıno kardəşe, nəən çəy pıə-moə. Əmma jıqo be ki Xıdo koon çəy jimonədə oşko bıbun. ⁴ Çanə ki ruje, Mını Vıgandəkəsi koon kardəninimon. Rəyrə şəv omeydə, bəvədə hiçki ko karde əzini. ⁵ *Çanə ki dınyoədəm, çe dınyo nur Azim». ⁶ In sıxanon vote bəpeştə Əy tu kardışe bə zəmin, umjən kardışe bə tuli, dəsüşe həmonə tul bə kuy çəşon. ⁷ Çəyo votışe bəy: «Bışi, dənişt Siloami hovuzədə». «Siloam» sıxani məno «vıgandə bıə» votəye. Əvən şe dənişte iyən oqardeədə çəy çəşon vindeydəbin. ⁸ Çəy hamsiyon iyən navko əy bənə qıləy peyəcəni zınəkəson voteydəbin: «Im həmonə odəm ni, navko ənişti peyəcənəti əkəy?»⁹ Kali kəsi «əve» votışe, kali kəsi «xəyr, əmma bəy oxşeydə» votışe. İştən isə «əv azim» votışe. ¹⁰ Parseydəbin çəyku: «Bəs ıştı çəşon çoknə obin?»¹¹ Əy cəvob doşe: «İsa nomədə bıə Odəmi hozı kardışe tul, dəsüşe bəçımı çəşon iyən votışe bəmi “bışi bə Siloami hovuz, dənişt”, azən şim dəniştım, esət vindeydəm». ¹² Parsəyn çəyku: «Bəs ə Odəm koncoy?» Əy isə cəvob doşe: «Zıneydənim».

Çe fəriseyon təyğat

¹³ Navko ku bıə həmonə odəmi bardışone fəriseyon tonə. ¹⁴ Çe İsa tul hozı kardə iyən çəy çəşon okardə ruj Şanbə ruje. ¹⁵ Fəriseyonən parsəyn çəşonış obə odəmiku, ıştı çəşon çoknə obin. Ə odəmiyən votışe bəvon: «Əy tul dəsüşe bəçımı çəşon, azən dəniştım, esə vindeydəm». ¹⁶ Bəvədə kali fəriseyon votışone: «Im Odəm Xıdoo oməni, çumçiko bə Şanbə ruji aid bıə gənanı rioyət kardeydəni». Co kəson isə votışone: «Qınokorə odəm çoknə jıqo əloməton nişo doy bəzine?» De jıqo, çəvon arədə rıxnə eqıniye. ¹⁷ Bəvədə ijən parsəyn kuə odəmiku: «Bəs tı Çəy barədə çiç voteydəş? Oxo Əy okardəşe ıştı çəşon». Kuə oədəmi votışe: «Əv peyğəmbərə».

*8:58 Beşe.3:14; Yəh.1:1; 8:24,28; Vəhy 1:4-6,8

*9:5 Mat.5:14; Yəh.8:12

¹⁸ Yəhudi rəhbəron ijənən bovə nıkardeşone ki, ım odəm kube, esət vindeydə, bı səbəb sədo kardışone çəy pıə-moə. ¹⁹ Parsəyn çəy pıə-moəku: «İme şımə movardo ku bıə zoə? Bəs çoknə be ki, esə vindeydə?» ²⁰ Çəy pıə-moə votışe: «Zıneydəmon ki, ım çəmə zoəy iyən movardo kube. ²¹ Əncəx zıneydənimon ki, esə çoknə vindeydə iyən ki okardəşe çəy çəşon. Çəy ıştənıku bıparsən. Bə həddi-bıloğ rəsə, bıdə ıştə barədə ıştən qəp bıjənı». ²² Çəy pıə-moə Yəhudi rəhbəronku tarseydəbe, əve jıqo votışone, çumçıko Yəhudi rəhbəron bə jıqo ğəror oməbin ki, harki İsa bənə Məsihi ğəbul bıko, ə şəxs sinaqoqo tojniyə bıbu. ²³ Əve çəy pıə-moə votışe ki, «bə həddi-bıloğ rəsə, çəy ıştənıku bıparsən».

²⁴ Yəhudi rəhbəron navko ku bıə odəmi dımınə kərə sədo kardışone, votışone: «Xıdo vədə ğəssəm bəhə ki, rosti voteydəş, əmə zıneydəmon ım Odəmi qınokor bey».

²⁵ Əyən cəvob doşe: «Zıneydənim Əv qınokore, ya ne. İqlə çiy zıneydəm ki, kubim, əmma esə vindeydəm». ²⁶ Çəyku parsəyn: «Əy bəti çiç kardışe? Çoknə okardışe ıştı çəşon?» ²⁷ Əyən cəvob doşe bəvon: «Hejo esə votıme bəşmə, əmma quş nıdoyone. Boçi ijən ımı məse piyeydone? Ğasbu şımənən piyeydone Çəy şoqird bıbən?» ²⁸ Əvon səsıxan kardışone bəy votışone: «Çəy şoqird tınış, əmə çe Musa şoqirdonimon.

²⁹ Əmə zıneydəmon ki, Xıdo qəp jəşe de Musa, ım Odəmi isə çıkonco ome zıneydənimon». ³⁰ Ə odəmi votışe bəvon: «Çoçine ki, şımə zıneydənişon Çəy çıkonco ome, əmma Əy okardışe çımı çəşon. ³¹ Əmə zıneydəmon Xıdo bə qınokoron quş doydəni, əmma Xıdo quş doydə bə Xıdoku tarsəkəsi iyən Bəçəy irodə əməl kardəkəsi.

³² Əzəliku jıqoşə məsə bıəni ki, kiysə movardo ku bıə odəmi çəşon okə. ³³ Şayət ım Odəm Xıdoo omənəbəy, hiçi karde nəzını». ³⁴ Əvon oçığan bəy: «Səykubəpo qıno dılədə moəo bıəş. Esət tı bəmə dərs doydəş?» Bəvədə tojnişone əv.

Ruhani kuyəti

³⁵ İsa məsəşe ə odəmi tojniyə bey pəydo kardışe əv, votışe: «Tı imon vardeydəş bə Bəşəri Zoə?» ³⁶ Əv parsəy: «Əğə, Əv kiye ki, az Bəy imon biyəm?» ³⁷ İsa votışe bəy: «Əv Azim. Esət tı Əy vindeydəş iyən Əv detı qəp jəydə». ³⁸ Əyən votışe: «Ya Rəbb, imon vardeydəm» iyən səcdə kardışe bə İsa. ³⁹ İsa votışe: «Az bı dınyo oməm ki mihokimə bıkəm, bıdə nıvındəkəson bıvındın, vındəkəson isə ku bıbun».

⁴⁰ Çəy tonu bıə kali fəriseyon məsəşone ım sıxanon parsəyn Çəyku: «Bəqəm əmənen kumon?» ⁴¹ İsa votışe bəvon: «Qirəm ku bəbeşon, nəbiyone qıno. Əmma esət “vindeydəmon” voteyro qıno şımə səpe mandeydə.

10

Çokə qələvon

¹ Rosti, rosti voteydəm bəşmə: bə pəsə qoçə pobəku ne, co vıreyku dəşəkəs dızd iyən ğuldure. ² Əmma pobəku dəşəkəs çe pəson qələvone. ³ Hıvosəkə okardeydə pobə boəy iyən pəson quş doydən bəçəy sədo. Əvən deçəvon nomi sədo kardeydə pəson çəyoən bekardeydə bə benton. ⁴ İştə pəson həmməy bə benton bekarde bəpeştə ıştənən çəvon vədə bəşe iyən pəsonən çəy dumo bəşen, çumçıko çəy sədo zıneydən. ⁵ Əmma açınə

odəmi dumo nıbəşen, bəviten çəyku, çumçiko açınə odəmon sədo əzının». ⁶ İsa vardışe in məsəl boəvon, əmma əvon sənirəsəyn bə İsa sıxanon.

⁷ İsa ijən votışe bəvon: «Rosti, rosti voteydəm bəşmə: Az kəybəm bo pəson. ⁸ Çımışə bənav oməkəson həmməy dızd iyən ğuldurbin, pəson quş nıdoşone bəvon. ⁹ Kəybə Azim, ki dəşo Çımiku, xılos bəbe, dəbəşe-bebəşe iyən çimən pəydo bəkarde. ¹⁰ Dızd əncəx dızdiye, kışte iyən məhv kardeyro bome. Az isə oməym ki, jimon iyən bolə jimon bıdəm bəvon. ¹¹ Çokə qələvon Azim, çokə qələvon ıstə jimoni doydə bo pəson. ¹² Çe pəson qələvon nıbə mijdır isə vındeədə neçi omeydə, şobədo əvoni bəvite, çumçiko əv çe pəson soyb ni. Neçian bəqəte əvoni pərən-pərən ebəğənde. ¹³ Mijdır bəvite, çumçiko mijdıre, ğəyğü nıbəkəşe bo pəson. ¹⁴ *Çokə qələvon Azim. Az zıneydəm ıstənkiyon, Çımı ıstənkiyonən Mını zıneydəm, ¹⁵ çoknə ki Pıə Mını zıneydəm iyən Az zıneydəm Pıə. Az ıstə jimoni bo pəson doydəm. ¹⁶ Çımı hestime co pəsonən ki, əvon bı qoçədə nin, əvoniyən vardənininim. Əvonən Çımı sədo bəməsən, de jıqoy iqlə qələ, iqlə Qələvon bəben.

¹⁷ Bı səbəb Pıə piyeydəşe Mını, çumçiko Az ıstə jimoni doydəm ki, ijənən əy bıstənım bə dumo. ¹⁸ Hiçki Çımı jimoni Çımiku səy əzını, əmma Az ıstən əy doydəm. Hestime ixtiyor əy bo doy, ijənən bo səyro. ıstə Pıəku səme in əmr».

¹⁹ Bı sıxanon qorə ijən rıxnə eqıniye Yəhudiyon dılədə. ²⁰ Çəvon veyni votışone: «Cın heste Bəvədə, divinə bıə. Boçi Bəy quş doydən?» ²¹ Co kəson isə votışone: «İmon cını qətə odəmi sıxanon nin. Cın hiç kuə odəmi çəşon okarde bəzine?»

Çe Yəhudiyon de İsa həsbəhs

²² Bə vaxti Yerusəlimədə məbədi Təğdisi id^h dəvoniyə beydəbe. Zımistonbe. ²³ İsa məbədi soədə bıə Suleymani əyvonədə nəveydəbe. ²⁴ Yəhudiyon bə qırd qətışone İsa, votışone Bəy: «Tosə keynə çəmə dili intizorədə obəqətes? Qirəm Tı Məsihiş, bərmələ bıvot bəmə». ²⁵ İsa cəvob doşe bəvon: «Votime bəşmə, əncəx bovə nıkardıone. Çımı Deştə Pıə nomi kardə koon Çımı barədə şəhodət kardeydən. ²⁶ Əmma şımə bovə kardeydənışon, şımə Çımı pəson nişon. ²⁷ Çımı pəson məseydən Çımı sədo, Azən əvoni zıneydəm iyən omeydən Çımı dumo. ²⁸ Az bəvon zolə jimon doydəm. Əvon hiç vaxti hələk nıbəben iyən hiç kəs səy nıbəzine əvoni Çımı dasto. ²⁹ Əvoni Bəmı doə Çımı Pıə həmməysə yole. Hiçki səy nıbəzine əvoni Çımı Pıə dasto. ³⁰ Az iyən Pıə imon».

³¹ Yəhudiyon ijən sığ peqətışone ki, Əy sığbəse bıkən. ³² İsa votışe bəvon: «Pıəku omə vey xəymandə ko nişo kardime bəşmə. Şımə bıçımon kon qıləyni qorə Mını sığbəse karde piyeydone?» ³³ *Yəhudiyon cəvob doşone Bəy: «Tını bəştı kardə xəymandə koyro ne, inson be-be ıstəni Xıdo vırədə noyro, kufir kardeyro sığbəse

***10:14-15** Mat.11:27; Lukə 10:22

^h**10:22** In id çəmə erasə bənav 164 – nə sori məbədi ozod karde minosibəti dəvoniyə beydəbe.

***10:33** Lev.24:16

kardeydəmon». ³⁴* İsa votışe bəvon: «Şimə Tovratədə nıvıştə bıə ki, “Az votəme: <Şimə xıdoniyon>”. ³⁵ Xıdo İştə kəlomi vıgandə bə odəmon “şimə xıdoniyon” voteydə. Mıgəddəsə Nıvıştəy ləğv karde əbını. ³⁶ Pıə təğdis kardəşe Mını, vıgandəşe bə dınyo. Bəs şimə boçi “Az Xıdo Zoəm” voteyro Bəmı “kufr kardeydəş” voteydon? ³⁷ Şayət İştə Pıə koon kardeydənimbo, Bəmı imon məvən. ³⁸ Əmma ın koon kardeydəmbə, Bəmı imon nıvonən, Bəçımı kardə koon imon biyə. Bəvədə səbərəseşon, bəzıneşon ki, Pıə Bəminədəy, Azən Pıədəm». ³⁹ Əvon ijən İsa qəteyro dastpoçə bin, əmma Əv befirsıyəy çəvon dasto şe.

⁴⁰* İsa ijən şe ru İordani bə qılə japə, çe Yəhya sıftə vəftız kardə vırəy nezi, mande əyo. ⁴¹ Veyə odəm oməy İsa tonə, əvon ıştə arədə voteydəbin: «Hərçənd Yəhya hiç qıləy əlomət nişo nıkoən, çı Odəmi barədə çəy votə sıxanon həmməy rost beşın».

⁴² Veyə odəmi əyo bə İsa imon vardışe.

11

İsa mardə Lazari bəyji kardeydə

¹* Lazar nomədə qıləy odəm noxəş qınıyəbe. Əv deştə hovon Məryəmi iyən Marfə Betanyə nomədə bıə diədə jıyeydəbe. ²* Im həmonə Məryəmbə ki, ətrinə ruyən dəbəsuyə bə Rəbbi lınqon iyən deştə muyon bəməle.ⁱ Noxəş qınıyə Lazarən çəy boəbe. ³ Əve çəy dıqlə hovə xəbə vıgandışone bə İsa: «Ya Rəbb, İştı piyə odəm noxəşe». ⁴ İsa ımı məseədə votışe: «Çı noxəşi səkıştə marde ni, bo Xıdo izzətiyə iyən deçımı vositə bə Xıdo Zoə izzət doə bəbe».

⁵ İsa piyeydəşbe Marfə, çəy hovə iyən Lazar. ⁶ Demiyən jıqo məseədə Lazari noxəş qınıyə, həniyə dı ruj mande İştə bıə vırədə. ⁷ Çəyo votışe Bəştə şoqirdon: «Boən ijən bışəmon bə Yəhudəy». ⁸ Şoqirdon votışone Bəy: «Rəbbi, əyo bıə Yəhudiyan nıbin məqəm, piyeydəşonbe Tını sığbəse bıkən, ijən əyo oqardeydəş?» ⁹ İsa cəvob doşe: «Bəqəm rujədə donzə saat ruşnə beydəni? Ki bəruj bınəvo, dənıbəqijye, çumçiko ın dınyo ruşnə vindeydə. ¹⁰ İntasi ki şanqo bınəvo, dəbəqine çumçiko bəvədə nur ni».

¹¹ İsa ın sıxanon bəpeştə votışe bəvon: «Çəmə dust Lazar hıtə. Az şeydəm boəy pekarde». ¹² Bəvədə şoqirdon votışone Bəy: «Ya Rəbb, qırəm hıtəbo, xəş bəbe». ¹³ İsa çəy marde barədə votəşbe, əmma əvon jıqo zınəşone ki, çəy hıtəy barədə votəşe.

¹⁴ Bəvədə İsa bərmələ votışe bəvon: «Lazar mardə. ¹⁵ Azən bəşmə qorə, boşmə imon vardeyro şo beydəm ki, Az əyo bınənim. Əmma boən bışəmon çəy tonə». ¹⁶ «İkiz» nomədə bıə Tomasi votışe bə qılə şoqirdon: «Əmənən bışəmon ki, bımardəmon de İsa».

¹⁷ İsa oməy, zınəşe Lazar həni çə ruje ki, gəbədəy. ¹⁸ Betanyə bə Yerusəlimi nezbe,

*10:34 Zəb.82:6

*10:40 Yəh.1:28

*11:1 Lukə 10:38-39

*11:2 Yəh.12:3

ⁱ11:2 Diyəkə: Lukə 7:38

çəvon arədə ponzə stadi^j məsofə hestbe. ¹⁹ Vey Yəhudiyon oməbin bəçəvon boə qorə dılvandi bıdən bə Marfə iyən Məryəmi. ²⁰ Marfə çe İsa ome məseədə, beşe Bəçəy pişvoz, Məryəm isə kədə mandəbe. ²¹ Marfə votışe bə İsa: «Ya Rəbb, qirəm Tı iyo bəbeş, çəmə boə nəmardi. ²² Əmma esətən zıneydəm ki, Tı Xıdoku jıçiy bıpiyo, Xıdo Bəti bədo». ²³ İsa votışe bəy: «İştı boə bəyji bəbe». ²⁴ Marfə votışe Bəy: «Zıneydəm ki, Bəyjbey vaxti, Hıkmı Rujədə əvən bəyji bəbe». ²⁵ İsa votışe bəy: «Bəyjbey iyən jimon doəkəs Azim. Bəmi imon vardəkəs bıcardoən, bəjıyey, ²⁶ jiyəkəs iyən Bəmi imon vardəkəsən hiç vaxti əmardını. Bımi imon vardeydəş?» ²⁷ Marfə cəvob doşe Bəy: «Bəle, ya Rəbb, imon vardeydəm ki, bə dınyo omənin bıə Xıdo Zoə Məsıh Tınış».

²⁸ Marfə imi vote bəpeştə şe niyoni sədo kardışe ıştə hovə Məryəm iyən votışe: «Ustod iyoy, tını sədo kardeydə». ²⁹ Məryəm imi məsencən rəyrə əşte şe İsa tonu. ³⁰ İsa hələ dəşənıbe bə di, çe Marfə Əy pişvoz kardə vırədə mandəbe. ³¹ De Məryəmi bə ico kədə bıə iyən bəy dılvandi doə Yəhudiyon vindəədə ki, əv rəyrə əşte beşe bə benton, jıqo zınəşone ki, bo bəme şeydə ğəbi tonu. Bı səbəb əvonən şın çəy dumo. ³² Məryəm oməy bə İsa bıə vırə, vindışe Əv iyən dəqıniye Bəçəy po, votışe: «Ya Rəbb, şayət Tı iyo bəbeş çımı boə nəmardi». ³³ İsa vindəədə ki Məryəm iyən çəy tonu omə Yəhudiyon bəmeydən, nıǵılə ah kəşəşe iyən ğərəğəydi qəte. ³⁴ İsa parsəy çəvonku: «Konco noəyone əv?» Votışone Bəy: «Ya Rəbb, boy diyəkə». ³⁵ İsa bəməy. ³⁶ Bəvədə Yəhudiyon votışone: «Buni çanə piyeydəşəbən Əv!» ³⁷ İntasi çəvonədə kali kəsi votışe: «Kuy çəşon okardə Im Şəxs nəzni jıçiy karde ki, im odəm nəmardi?»

³⁸ Bəvədə İsa bərk həyəconi dılədə ijən nez oməy bə ğəbi. Ğəb qıləy məğarəbe iyən çəy qəvisə sıǵ penoə bıəbe. ³⁹ İsa votışe: «Sıǵı peqətən». Çe mardə hovə Marfə votışe Bəy: «Ya Rəbb, həni əy bu kardəşe, çumçiko çə ruje mardə». ⁴⁰ İsa votışe: «Oxo Az bəti nıvotıme ki, imon bıyoş, Xıdo izzəti bəvındeş?» ⁴¹ De jıqo, peqətışone sıǵ. İsa edyəsəy bə osmoni, votışe: «Ha Pıə, şukur kardeydəm Bəti ki, Mını məseydəş. ⁴² Az zıneydəm ki, Tı hejo Mını məseydəş. İntasi imi voteydəm ki, Çımı qırdo mandə xəlǵ bıvındı iyən əvon bovə bıkən ki, Tı Mını vıǵənde». ⁴³ İsa ın sıxanon vote bəpeştə vanqipuri zikkə jəşe: «Lazar, beşi bə benton!» ⁴⁴ Mardə beşe bə benton. Çəy dast-poçə pepuştə bıə de kəfəni iyən dimış de sipiyə pəlu dəbastə bıəbe. İsa votışe bəvon: «Okən əy iyən vadən bışu».

⁴⁵ Bəvədə Məryəmi tonu omə vey Yəhudiyon vindışone çe İsa kardəyon, imon vardışone Bəy. ⁴⁶ İntasi çəvonədə kali kəson şın çe fəriseyon tonu, qəp jəşone boəvon çe İsa kardəyon.

Fəriseyon eçin qətışone bo İsa kışte

(Mat.26:1-5; Mark 14:1-2; Lukə 22:1-2)

⁴⁷ Bəvədə sər kahinon iyən fəriseyon qırda kardışone Ali Şurə, votışone: «Çiç bıkəmon? Im Odəm vey mecuzon nişo kardeydə. ⁴⁸ Qirəm Bəy mane nıbomon, həmməy imon bəvarden Bəy. Romavıjonən bomen çəmə məbədi iyən milləti məhv bəkarden». ⁴⁹ Əyo bıəkəson qıləyni, həmonə sori sər kahin bıə Kayafa votışe bəvon:

«Şımə zıneydənişon hiçiy. ⁵⁰ Məqər şımə sərəseydənişon ki, milləti həmməy məhv beysən, qıləy Odəmi bo xəlği marde həniyən çoke?» ⁵¹ Əy İştəku nıvotışe in sıxanon, intasi həmonə sori sər kahin beyro peyğəmbərəti kardışe, xəbə doşe ki, İsa bı milləti qorə bəmarde. ⁵² Əncəx bı milləti qorə ne, çe Xıdo bə har tərəf pəvilo bıə fərzəndon bə ivirə qırdə kardeyro bəmarde. ⁵³ Jıqəən, əvon çə rujiku eçin qətışone bo İsa kışte.

⁵⁴ Bı səbəb İsa həni oşko nəveydənişon Yəhudiyon dılədə. Şe çəvrəyku bə daştı nez bıə qıləy vırə, Efrayim nomədə bıə şəhr iyən Deştə şoqirdon mande əyo.

⁵⁵ Çe Yəhudiyon Pasxə id nez beydəbe. Vey odəmon məmləkəti har vırəyo Pasxə bənav pok beyro oməbin bə Yerusəlim. ⁵⁶ Əvon nəveydəbin bo İsa iyən mandəbin məbədədə, bə iyəndı voteydəbin: «Çoknə fameydon? Əv hiç nıbome bə id?» ⁵⁷ Sər kahinon iyən fəriseyon əmr doəşonbe ki, «Çəy vırəy zınəkəs xəbə bıdə bəmə», əmə bıqətəmon Əy.

12

Məryəmi bə İsa ğıymətinə ruyən dəsuvey

(*Mat.26:6-13; Mark 14:3-9*)

¹ Pasxəku şəş ruj bənav İsa oməy bə Betanyə. Çe İsa mardon dılədə bəyji kardə Lazarən əyobe. ² Ziyofət doşone əyo bə İsa şərəf. Marfə xıdmət kardeydəbe. Lazarən de İsa ivirədə bə surfə niştəkəson arədəbe. ³ *Məryəmi isə peqətışe i litrə^k vey ğıymətinə xalisə nardə ruyən dəsuşe bə İsa lınqon, moləşe deştə muyon. Ruyəni ətrinə bu eqətışe kə. ⁴ İntasi çe İsa şoqirdonədə qıləyni, Yəhudə İskaryoti, kom qılə ki xəyonət bəkarde bə İsa, votışe Bəy: ⁵ «Boçi in ətir həvatə nıbe bə sesa dinar iyən çəy pul doə nıbe bə kosibon?» ⁶ Əy bə kosibon ğəyd mandeyro nıvotışe in sıxan, dızd beyro votışe, çumçiko bəyku bıə pulə ğotiyədə bıə pulonədə dızdeydəbe. ⁷ Bəvədə İsa votışe: «Bıdə imi bıkə ki, Boçımı dəfni ruji oqətı. ⁸ *Çumçiko kosibon hejo şımə tonon, Az isə hejo şımə tonon nıbəbem».

⁹ Yəhudiyonədə vey odəm zıneədə çe İsa əyo bey, əncəx bə İsa qorə ne, həmə mardon dılədə Çəy bəyji kardə Lazari vindeyro oməbin. ¹⁰ Bəvədə sər kahinon işte arədə eçin qətışone ki, Lazariyən bıkiştın. ¹¹ Çumçiko bə Lazari qorə vey Yəhudi bə İsa imon vardeydəbe.

Çe İsa bə Yerusəlim daxil bey

(*Mat.21:1-11; Mark 11:1-11; Lukə 19:28-40*)

¹² Maşkinə ruji bə id omə vey odəm məseədə İsa bə Yerusəlim ome, ¹³ *əvon peqətışone xımoə xolon, beşin Boəy pişvoz karde. Əvon

* **12:3** Lukə 7:37-38

^k **12:3** *İ litrə* – Romədə kəşemonə vahide təğribən 300 qr.

* **12:8** Ğanun.15:11

* **12:13** Zəb.118:25-26

«Hosanna!¹

Xəy-dıvoyn bıbu de Rəbbi nomi omə İsraili Xıdo!»
vote-vote zikkə jəydəbin. ¹⁴ İsa pəydo kardışe qıləy həkıtə peniştə bəy. Çoknə ki nıviştə bıə:

¹⁵ * «Ha Sioni kinə,^m mətars

Imeha, ıştı Podşo

Peniştə bə qıləy həkıtə omeydə».

¹⁶ Çəy şoqirdon bəvədə sənrəsəyn bımon. İntasi İsa izzətin be bəpeştə bə yod vardışone Çəy barədə nıviştə bıəyon iyən xəlği çoknə pişvoz kardəşe Əv. ¹⁷ Lazari ğəbo sədo kardeədə, əy mardon dılədə bəyji kardeədə de İsa ivirədə bıə odəmon şoydəti kardışone bımi. ¹⁸ Əve xəlğ beşe Bəçəy pişvoz ki, məsəşonbe İsa nişo kardəşe ın əlomət. ¹⁹ Fərisəyon isə votışone bə iyəndı: «Vindeydon, çəmə dasto hiçiy omeydəni. Həmə xəlğ həni Çəy dumo şeydə».

İsa İştə bı nezoni mardey barədə voteyde

²⁰ İdədə bə Yerusəlim oməkəson dılədə kali Yunanonən hestbin. ²¹ Əvon oməyn çe Qalileyə Betsaydə şəhro bıə Filipi tonə, xahiş kardışone çəyku: «Əğə, əmə piyeydəmone bıvındəmon İsa». ²² Filip şe votışe bə Andrey. Andrey iyən Filip bə ivirə şin xəbə doşone bə İsa. ²³ İsa cəvobədə votışe: «Bəşəri Zoə izzətin bey vaxt oməy. ²⁴ Rosti, rosti voteydəm bəşmə: qirəm qıləy qandımə qılə bə zəmin eqını nımarđo, coyli bəmande, əmma bımarđo, veyə məhsul bədo. ²⁵ *İştə conı piyəkəs əy qin bəkarde, iştə conı bı dınyoədə nıpiyəkəs isə bo zolə jimoni əy nığo bəkarde. ²⁶ Ki Bəmi xıdmət karde piyeydəşe, bıdə bo Çımı dumo. Az konco bıbom, Çımı xıdmətəvonən əyo bəbe. Ki Bəmi xıdmət bıko, Pıə hurmət bəkarde bəy.

²⁷ Esət ğərəğəydi qətəşe Çımı dili! Çiç bıvotım? “Ha Pıə, Mını xılos bıkə çı saatiku” bıvotımbu? İntasi Az hejo bo ın saati oməym. ²⁸ Ha Pıə, izzətin bıkə İştə nomi!» Bəvədə osmono qıləy sədo oməy: «İzzətin kardıme İştə nomi, ijənən izzətin bəkardem!» ²⁹ Əyo pəmandə xəlği i ğısmi votışe ki, «osmoni qurrə kardışe», co qıləyon isə «qıləy mələki qəp jəşe Deəy» votışone. ³⁰ Bəvədə İsa votışe: «In sədo Bomı ne, boşmə oməy! ³¹ Imeha, esət hıkm doə bəbe bı dınyo iyən çəy hıkmədor bıə Şəyton bə kəno şodoə bəbe. ³² Keyne Az zəminiku bə pe rost kardə bıbom, həmə insonon cəzb bəkardem Bəştə». ³³ İsa ımı İştə çı curə mardey barədə voteydəbe. ³⁴ *Xəlği cəvob doşe Bəy: «Tovrat omuteyde ki, Məsih zol bəmande. Bəs Tı boçi “Bəşəri Zoə bə pe rost kardənine” voteydəş? Kiye ım Bəşəri Zoə?» ³⁵ Bəvədə İsa votışe bəvon: «Kamişə mıddətən Nur şımə arədə bəbe. Bınəvən, çanə ki, hestıone nur, bıdə toyki nıqətı şıməni. Çumçiko toykiədə nəvəkəs zıneydəni bə kovrə şeydə. ³⁶ Nur

¹**12:13** *Hosanna* – bə Xıdo izzət doyro nıdo ğəzinə oko doə beydə.

***12:15** Zək.9:9

^m**12:15** *Sioni kinə* – yəni Yerusəlimi əholi.

***12:25** Mat.10:39; 16:25; Mark 8:35; Lukə 9:24; 17:33

***12:34** Zəb.110:4; Yeş.9:7; Yez.37:25; Dan.7:14

şıməku bıə vaxtı bə Nuri imon biyənən ki, şımənən Nuri fərzəndon bıbən». İsa ın sıxanon vote bəpeştə şe niyo be çəvonku.

Xəlği inodkorəti

³⁷ Diyə məkə ki, İsa anə əlomət nişo kardəşe çəvon vədə, əvon ijən imon vardeydənıbin Bəy. ³⁸* İmon əve bin ki, Yeşayə peyğəmbəri votə ın sıxanon bə vıra bırəsın.

«Ya Rəbb, ki bovə kardışe bəçəmə xəbə,
Rəbbi ğudrət bəki zahir be?»

³⁹ Əvon imon varde zıneydənıbin, bə səbəb ki, Yeşayə ijənən votəşe:

⁴⁰* «Xıdo ku kardışe çəvon çəşon
İyən bə sığ oqırdınışe çəvon dılon, səkiştədə
Nıvındın deştə çəşon,
Sənırəsın deştə dılon
İyən Bəçımı tərəf nıqardın ki,
Az şifo bıdəm bəvon».

⁴¹ Yeşayə çe İsa ehtişomi vindeyro, Çəy barədə votəşe ın sıxanon. ⁴² Həttə rəhbəron veyni imon vardışone bə İsa, intasi bə fəriseyon qorə ımı oşko nıkardışone ki, sinaqoqo tojniyə nıbun. ⁴³ Çumçıko vey piyəşone insononku izzət səy, bəsə Xıdoku izzət səysən.

⁴⁴ İsa vanqıpurı votışe: «Bəmı imon vardəkəs Bəmı ne, Bəçımı Vığandəkəsi imon vardeydə. ⁴⁵ Mını vindəkəsən Mını Vığandəkəsi vindeydə. ⁴⁶ Az Nurim, bə dınyo oməym ki, Bəmı imon vardə har kəs toykiədə nımandı. ⁴⁷ Ki Çımı sıxanon bıməso, bəvon riyoət nıko, Az mihokimə nıbəkarde əy, çumçıko Az dınyo mihokimə kardeyro ne, əy xılos kardeyro oməym. ⁴⁸ Mını rədd kardəkəsi, Çımı sıxanon ğəbul nıkardəkəsi mihokimə bıkə heste: ım Çımı votə sıxane ki, Xıdo Hikmi Rujədə mihokimə bəkardə əy. ⁴⁹ Çumçıko Az İştəku nıvotıme, Mını Vığandə Pıə əmr kardışe Bəmı ki, çiç bıvotım, çiç qəp bıjənım. ⁵⁰ Az zıneydəm ki, Çəy əmr bə zolə jimon bardeydə. Mılxəs, Pıə çiç votışe Bəmı, Azən votıme əvoni bəşmə».

13

İsa İştə şoqirdon lınqon şışteydə

¹ Pasxə idi ərəfəbe. İsa zıneydəbe Çəy çı dınyoku co bey, Pıə tonə şey vaxt həni omə. Əy dınyoədə Bəştə məxsus bıəkəson piyəşbe, detosə oxoyən piyəşe iyən əmələdə nişo kardışe. ² Şanqonə harde vaxtı iblisi həni noəşbe bə Simon İskaryoti zoə Yəhudə dıl bə İsa xəyonət karde fikir. ³ İsa zıneydəbe Pıə Bəçəy ixtiyor doəşe har çiy, Əv Xıdoo beşə omə iyən obəqarde bə Xıdo. ⁴ Bəvədə Əv əşte surfəku, evatışe İştə səpenə olət noşe bə kəno, peqətışe qıləy dastmol dəbastışe Bəştə peşti. ⁵ Çəyo dəmande bə ləqən

*12:38 Yeş.53:1

*12:40 Yeş.6:10; Mat.13:14-15; Mark 4:12; Həv.28:26-27

ov ekarde, İştə şoqirdon linqon şışte iyən de Bəştə peşti dəbastə dastmoli moleý. ⁶ İsa nez omeədə bə Simon Peteri, Əy votışe bə İsa: «Ya Rəbb, Tı çımı linqon bəşışteş?» ⁷ İsa cəvobədə votışe bəy: «Tı esət sərəseydəniş Az çiç kardeydəm, əmma peşo səbərəseş». ⁸ Peteri votışe Bəy: «Tı əslo nıbəşışteş çımı linqon!» İsa cəvob doşe bəy: «Qirəm nışıştom, Çımı tonu ıştı vırə nıbəbe». ⁹ Simon Peteri votışe Bəy: «Ya Rəbb, bəvədə əncəx çımı linqon ne, çımı dastonən iyən səyən bışışt». ¹⁰ İsa votışe bəy: «Bo dəniştə odəmi əncəx linqon şışte vəse, çumçiko əv səykubəpo təmize. Şımə təmizışon, əmma həmməy ne». ¹¹ Əv zıneydəbe, ki xəyonət bəkarde Bəy, əve «həmməy təmiz nişon» votışe.

¹² *İsa cəvon linqon şışte bəpeştə tankardışe İştə olət iyən nişte bə surfə, votışe bəvon: «Şımə sərəseyon Az çiç kardime boşmə? ¹³ Şımə Bəmi “Ustod” iyən “Rəbb” mırocıət kardeydon, rost voteydon, çumçiko Az hejo Əvim. ¹⁴ Esət ki, Az Rəbb iyən Ustod be-be şıştime şımə linqon, şımənən şıştənişon iyəndı linqon. ¹⁵ Az bəşmə nımunə nişo kardime ki, şımənən Çımı bəşmə kardəyon bə iyəndı kardənişon. ¹⁶ *Rosti, rosti voteydəm bəşmə: ğul baş ni ıştə əğəsə, daynən çəy vığandəkəsisə. ¹⁷ Şayət şımə imoni bıznon, əməl bıkon, baxtəvərişon.

¹⁸ *Az şımə həmməy barədə voteydənim, İştə səçın kardəkəson zıneydəm. Əmma bıdə ın Nıvıştəy bə vırə bırası “Çımı nuni hardəkəs Bəçımı əleyhi beşe”. ¹⁹ Esə Bəmi xəyonət nıbə bənav Az bəşmə voteydəm ki, imon beədə şımə bovə bıken: Əv Azim.

²⁰ *Rosti, rosti voteydəm bəşmə: Çımı vığandəkəsi ğəbul kardəkəs Mını ğəbul kardeydə, Mını ğəbul kardəkəsən Mını Vığandəkəsi ğəbul kardeydə».

İsa oşko kardışe xəyonətkor

(Mat.26:20-25; Mark 14:17-21; Lukə 22:21-33)

²¹ İsa ın sıxanon vote bəpeştə bərk bə təloş dəşe iyən jıqo şəhodət kardışe: «Rosti, rosti voteydəm bəşmə: şımənədə i kəs xəyonət bəkarde Bəmi». ²² Şoqirdon nıznəşone Əv çiki barədə qəp jəydə, saysiməbin, edyəsəyn bə iyəndı. ²³ Çəy şoqirdonədə qıləyni – çe İsa ən azizə şoqirdi ıştə sə nez kardəşbe bə İsa. ²⁴ Simon Peteri işorə kardışe bə həmonə şoqirdi ki, Çəyku bıparsı çiki barədə imi voteydə. ²⁵ Əv enəməy çe İsa sinəsə parsəşe Çəyku: «Ya Rəbb, əv kiye?» ²⁶ İsa cəvob doşe: «Az ın nunətikə bə piyolə ejənım bəki bıdom, bızın əve». Əy ejəşe tikə doşe bə Simon İskaryoti zoə Yəhudə. ²⁷ Yəhudə nunətikə səy bəpeştə Şəyton dəşe bəçəy dilə. Bəvədə İsa votışe bəy: «Çiç kardənişbu, rəyrə bıkə!» ²⁸ Sufredə nıştəkəson hiç qıləyni bə sə dənişin İsa boçi votışe imi. ²⁹ Puləgoti Yəhudəku beyro, kali kəson qımon kardışone ki, İsa voteydə bəy «bo idi lozim bıə çiyon bıhır bəmə», yaanki «jıçiy bıdə bə kosıbon». ³⁰ Yəhudə çoko səşe nunətikə, əlbəhol beşe bə benton. Şanqobe həni.

* **13:12-15** Lukə 22:27

* **13:16** Mat.10:24; Lukə 6:40; Yəh.15:20

* **13:18** Zəb.41:9

* **13:20** Mat.10:40; Mark 9:37; Lukə 9:48; 10:16

Bıpiyənən iyəndı

³¹ Əv beşe bəpeştə İsa votışe: «Esə Bəşəri Zoə izzətin be iyən Xıdoən izzətin be Bəvədə. ³² Esə ki Xıdo izzətin be Bəvədə, Xıdoən Əy izzətin bəkarde İştənədə, rəyrə izzətin bəkarde. ³³ *Ha Çımı fərzəndon! Kamişe mıddətən deşmə bəbem. Şımə bənəveyon Bomı. Çoknə ki votıme bə Yəhudiyon “Şımə Bəçımı şə vırə ome nıbəzineşon” esət bəşmənen ımı voteydəm. ³⁴ *Bəşmə qıləy tojə əmr doydəm: bıpiyənən iyəndı, Az şıməni piyəy ğəzinə şımənen bıpiyənən iyəndı. ³⁵ Qirəm şımə arədə mehıbbət bıbo, həmə odəmon bəzinen ki, şımə Çımı şoqırdoniyon».

İsa navo voteydə Peteri həşə barədə

(*Mat.26:31-35; Mark 14:27-31; Lukə 22:31-34*)

³⁶ Simon Peter parsəy İsakı: «Ya Rəbb, bə kovrə şeydəş?» İsa cəvob doşe: «Tı Bəçımı şə vırə esət Çımı dumo ome əzınış, əmma peşo bomeş Çımı dumo». ³⁷ Peteri votışe Bəy: «Ya Rəbb, boçi esət İştı dumo ome əzınım? İştə conı bədom Botı». ³⁸ İsa votışe bəy: «İştə conı bədoş Bomı? Rosti, rosti voteydəm bəti: suk hande bənav tı Mını se kərə bə həşə bəjeş.

14

İsa bə Xıdo şə roye

¹ Bıdə şımə dilon bə təloş dənişun. Bə Xıdo imon biyən, Bəminən imon biyən. ² Çımı Pıə kədə veyə məskən heste. Qirəm nəbəy, bəşmə əvotim ki, Az boşmə vırə hozı kardeyro şeydəm? ³ Şeydəm boşmə vırə hozı karde bəpeştə ijən bomem şıməni ıştə tonə bəbardem ki, şımənen Çımı bıə vırədə bıbən. ⁴ Şımə Çımı şə vırəy roy zıneydəşon».

⁵ Tomasi votışe bə İsa: «Ya Rəbb, İştı bə kovrə şey zıneydənimon, roy çoknə bəzinemon?» ⁶ İsa votışe bəy: «Ro, həğigət iyən jimon Azim. Çımı vositə nıbə hiç kəs çe Pıə tonə ome nıbəzine. ⁷ Şayət Mını zınəyonbəy, Çımı Pıən əzniyon. Esətiku şımə zınəone Əv, vindəone Əv». ⁸ Filipi votışe Bəy: «Ya Rəbb, nişo bıkə Pıə bəmə, ım boəmə vəse». ⁹ İsa votışe bəy: «Xəyli vaxte ki, Az deşmənim, Mını nızne bəqəm, Filip? Mını vindəkəsi, vindəşe Pıən. Bəs tı boçi “nişo bıkə Pıə bəmə” voteydəş? ¹⁰ Bəqəm tı bovə kardeydəniş Az Pıədəm, Pıən Bəminədəy? Bəşmə votə sıxanon İştəku voteydənim, Bəminədə bıə Pıə İştə koon kardeydə. ¹¹ Bovə bıkən Bəmi: Az Pıədəm, Pıən Bəminədəy. Bəmi bovə kardeydəniyonbu, lamələy bə koon qorə bovə bıkən. ¹² Rosti, rosti voteydəm bəşmə: Bəmi imon vardə şəxs ıştənən Çımı kardə koon bəkarde, hətto çımənsə ziyodəy bəkarde. Çumçiko Az Pıə tonə şeydəm ¹³ iyən Deçımı nomi harçi bıpiyone, əy bəkardem ki, Pıə izzətin bıbu Zoədə. ¹⁴ Qirəm Deçımı nomi Çımıku harçi bıpiyone, Az bəkardem.

*13:33 Yəh.7:34

*13:34 Yəh.15:12,17; 1Yəh.3:23; 2Yəh.5

Mığəddəsə Rufi barədə vəd

¹⁵ Qirəm piyeydone Mini, Bəçımı əmron rioyət bəkardeyon. ¹⁶ Azən P1əku əjo bəkardem iyən Əv boşmə co qıləy Vəsodətəvon bəvıgənde ki, hejo deşmə bıbu. ¹⁷ Əv həğiğəti Rufe. Dınyo gəbul karde əzını Əy, çumçiko nə vindeydə, nəən zıneydə Əy. Şımə isə Əy zıneydon, çumçiko deşmə mandeydə iyən şımə dilətonədə bəbe. ¹⁸ Az şıməni yətim nıbəhaştəm, bomem şımə tonə. ¹⁹ Kamişe mıddəti bəpeştə dınyo həni Mını nıbəvinde, əmma şımə bəvindeyon Mını. Az jiyeyro şımənən bəjiyeşon. ²⁰ Həmonə ruji bəzıneşon ki, Az P1ədəm, şımə Bəminədəşon iyən Az şımənədəm. ²¹ Ki Çımı əmron zıneydə, əvoni bə vırə rosneydə, Mını piyəkəs əve. Harki piyeydəşe Mını, Çımı P1ən bəpiyeşe əv. Azən bəpiyeme əv iyən İştəni bəy zahir bəkardem». ²² İskaryot ne, ə qılə Yəhudə votışe Bəy: «Ya Rəbb, çoknə bəbe ki, İştəni bə dınyo ne, bəmə zahir bəkardə?» ²³ İsa cəvob doşe bəy: «Ki bıpiyoşe Mını, Bəçımı sıxani rioyət bəkardə, Çımı P1ən bəpiyeşe əv iyən Əmə bomemon çəy tonə, deəy səbəso bəbemon. ²⁴ Mını nıpiyəkəs isə Bəçımı sıxanon rioyət əkəni. Şımə məsə sıxan Çımı ne, Mını vıgəndə P1ə sıxane. ²⁵ Az hələ ki şımə tonom, ım sıxanon votəmə bəşmə. ²⁶ İntasi Vəsodətəvon, çə P1ə Deçımı nomi vıgəndə Mığəddəsə Ruf har çiy obəmute bəşmə iyən Çımı votə həmə sıxanon bəşmə yod bəvarde. ²⁷ Az sulh noydəm şımə arədə şeydəm, İştə sulhi bəşmə doydəm. Az doydənim əy dınyo bəşmə doy gəzinə. Bıdə şımə dil bə təloş dənişu iyən mətarsən. ²⁸ Məsəone Çımı bəşmə votəyon “esə şeydəm, peşo ijən bomem şımə tonə”. Qirəm piyəyonbəy Mını, Bəçımı P1ə tonə şey şo əbiyon, çumçiko P1ə başə Çımısə. ²⁹ Esə ımı navo votime bəşmə ki, ım beyədə bovə bıkən bimi. ³⁰ Həni vey qəp nıbəjem deşmə, çumçiko bı dınyo əğəti bıkə omeydə iyən çəy Çımı səpe hıkmronəti nişe. ³¹ Əmma dınyo zınənine ki, Az piyeydəmə P1ə iyən P1ə Bəmi çiç əmr kardışebo, bəy əməl kardeydəm. Esət isə bəştən bışəmon çıvrəo.

15

Rəz iyən xıçon

¹ Az həğiğiye Rəzim, Çımı P1ə Boğbone. ² Bəminədə bıə bəhrə nıdoə har xıçə Çımı P1ə bırneydə. Bəhrə doə har xıçə isə opoteydə təmiz kardeydə ki, həniyən veyə bəhrə bıdə. ³ Çımı bəşmə votə sıxani hıçubətədə şımə həni təmiziyon. ⁴ Bəminədə bımandən, Azən şımənədə bımandım. Xıçə rəzədə nımandə, ıştəku bəhrə varde nıbəzıne, jəqəən, şımənən Bəminədə nımandon, bəhrə varde əzınışon. ⁵ Az Rəzim, şımə isə xıçəyon. Ki Bəminədə bımandə, Azən bəvədə bımandom, veyə bəhrə bəvarde, çumçiko Bəmi hiçi karde əzınışon. ⁶ Ki Bəminədə nımandə, bənə xıçə bə kəno şodoə bəbe, hışk bəbe. Jıqo xıçon qırdə kardeydən, şodoəydən bə otəş, suteydən. ⁷ Qirəm Bəminədə bımandon iyən Çımı sıxanon şımənədə bımandə, çiç orzu bıkon, bıpiyənen, doə bəbe bəşmə. ⁸ Deşmə veyə bəhrə vardey iyən Çımı şoqirdon bey, Çımı P1ə izzətin beydə. ⁹ P1ə Mını piyəy gəzinə Azən piyəmə şıməni. Çımı mehıbbətədə bımandən. ¹⁰ Şayət Bəçımı əmron rioyət bıkon, Çımı mehıbbətədə bəmandeyon, çoknə ki, Az Bəştə P1ə əmron

rioyət kardeydəm, Çəy mehıbbətədə mandeydəm.

¹¹ Az ımonı bəşmə votıme ki, Çımı şoyvo şımənədə bıbu iyən şımə şoyvo mıkəmməl bıbu. ¹² *Çımı əmr jıqoye: Az şıməni piyəy ğəzinə, şımənən bıpiyənen iyəndı. ¹³ Hiç kəsi mehıbbət baş ni ıştə duston roədə ıştə jımonı fido kardə odəmi mehıbbətisə.

¹⁴ Şayət Çımı bəşmə hamyə əmron icro bıkon, şımə Çımı dustonişon. ¹⁵ Həni bəşmə ğul voteydənim, çumçiko ğul zıneydəni ıştə əğə kardəyon. Az bəşmə dust voteydəm, çumçiko ıştə Pıəku məsə həmə sıxanon votıme bəşmə. ¹⁶ Şımə Mını səçın nıkardıone, Az şıməni səçın kardıme, təyin kardıme ki, bışən bəhrə biyən iyən şımə bəhrə hejo bımandı. Jıqəən, Deçımı nomi çiç bıpiyone Pıəku, Əv bəşmə bədo. ¹⁷ De jıqo, əmr kardeydəm bəşmə: bıpiyənen iyəndı.

Çe dınyo nıfrət

¹⁸ Qirəm dınyo bəşmə nıfrət bıko, bızınən ki, şıməsə bənav Bəmi nıfrət kardəşe. ¹⁹ Qirəm bə dınyo aid bəbeşon, dınyo əpiyəşe ıştəno bıə şıməhon. Əmma şımə bə dınyo aid nişon, Az şıməni dınyoyo səçın kardıme, əve dınyo bəşmə nıfrət kardeydə. ²⁰ *Bə yod biyən Çımı bəşmə votə sıxani: “Ğul baş ni ıştə əğəsə”. Qirəm Mını rımuş kardışonebu, şıməniyən rımuş bəkarden. Bəçımı sıxani rioyət kardışonebu, bəşmə sıxaniyən rioyət bəkarden. ²¹ İntasi ımonı həmməy Bəçımı nomi qorə bəşmə bəkarden, çumçiko Mını Vığandəkəsi zıneydənin. ²² Qirəm omənəbəym, votəmnəbəy bəvon, nəbişone qıno, əmma esə boştə qınonro manə nişone. ²³ Bəmi nıfrət kardəkəs Bəçımı Pıən nıfrət kardeydə. ²⁴ Qirəm, ğərəyz Mı hiç kəsi karde nızınə koon çəvon arədə kardəmnəbəy, nəbişone qıno. Əmma esə vındışone Çımı kardəyon, nıfrət kardışone həm Bəmi, həmə Bəçımı Pıə. ²⁵ *İntasi ım əve be ki, çəvon Tovratədə nıvıştə bıə “Bəmi nohəx nıfrət kardışone” sıxan bə vırə bırası.

²⁶ Çımı boşmə Pıəku vığandə Vəsodətəvon – Pıəku beşə həğigəti Ruf omeədə Çımı barədə şəhodət bəkarde. ²⁷ Şımənən şəhodət bəkardəşon, çumçiko sıftəku Demı bə ivirəyon.

16

Dınyo nızınəşe nə Pıə, nəən Mını

¹ Az ımonı bəşmə votıme ki, şımə ıştə royku beməşən. ² Şıməni sinaqoqo bətojnən. Hətto ə vaxt omeydə ki, şıməni kıştə har kəs qımon bəkardə ki, bə Xıdo xıdmət kardeydə. ³ Əvon ımonı bəkarden, çumçiko zıneydənin nə Pıə, nəən Mını. ⁴ Esə ımonı bəşmə votıme ki, çəy vaxt omeədə bə yod biyən ki, Az votəmbə bəşmə. Sıftəku ımonı bəşmə nıvotıme, çumçiko deşmə ivirədəbim.

Mığəddəsə Rufi fəolıyət

*15:12 Yəh.13:34; 15:17; 1Yəh.3:23; 2Yəh.5

*15:20 Mat.10:24; Lukə 6:40; Yəh.13:16

*15:25 Zəb.35:19; 69:4

⁵ Esət həni şeydəm Mını Vıgandəkəsi tonu iyən hiç kəs parseydəni Çımıku: “Tı bə kovrə şeydəş?” ⁶ Əmma Az ımoni bəşmə voteyro şımə dilon de gəhəri pur bin. ⁷ Jıqəən, Az həğiğəti voteydəm bəşmə: Çımı şey bəşmə xəyriye. Qirəm Az nışom, Vəsodətəvon nıbome şımə tonu, əmma bışom Əy bəvıgandem boşmə. ⁸ Əv omeədə qıno, salehəti iyən mihokimə barədə dınyo ifşo bəkarde: ⁹ qıno barədə, çumçiko Bəmi imon vardeydənin, ¹⁰ salehəti barədə, çumçiko Az şeydəm Pıə tonu iyən həni Mını nıbəvındeşon, ¹¹ mihokimə barədə, çumçiko bı dınyo əğəti kardəkəs məhkum kardə bıə.

¹² Hələ Çımı bəşmə votəninə vey sıxan hestime, əmma şımə esət əvoni gəbul karde nıbəzineşon. ¹³ İntasi Əv – Həğiğət Rufi omeədə səbəro bəkarde şıməni bə har həğiğəti. Oxo İştəku hiçiy nıbəvote, çiç bıməso, əy bəvote iyən oməvədə bıəyon bəvote bəşmə. ¹⁴ Əv Mını izzətin bəkarde, çumçiko Çımı sıxanon pebəqəte bəşmə bərosne. ¹⁵ Pıə çiçış hestebu, Çımıne. Bı səbəb votime: “Mıgəddəsə Ruf Çımı sıxanon pebəqəte bəşmə bərosne”.

Şımə kədər bə şoyvo obəqarde

¹⁶ Kamişə mıddəti bəpeştə Mını nıbəvındeşon, çəyo ijənən kamişə mıddəti bəpeştə Mını bəvındeşon». ¹⁷ Bəvədə çe İsa kali şoqirdon votışone bə iyəndı: «“Kamişə mıddəti bəpeştə Mını nıbəvındeşon, çəyo ijənən kamişə mıddəti bəpeştə Mını bəvındeşon” iyən “çumçiko Az çe Pıə tonu şeydəm” sıxanon məno çiçə?» ¹⁸ İştə arədə parseydəbin: «Çəy votə “ın kamişə mıddət” çiçə? Bəçəy votəyon sərəseydənimon». ¹⁹ İsa faməşe ki, əvon piyeydəşone bıparsın Çəyku, votışe: «“Kamişə mıddəti bəpeştə Mını nıbəvındeşon, çəyo ijənən kamişə mıddəti bəpeştə Mını bəvındeşon” Çımı sıxanı barədə iyəndıku parseydon? ²⁰ Rosti, rosti voteydəm bəşmə: şımə bəbəmeyon nolə bəkəşeyon, dınyo isə şoy-şoy bəkarde, şımə kədərın bəbeşon, əmma şımə kədər bə şoyvo obəqarde. ²¹ Jen zande vaxtı kədərın bəbe, çumçiko çəy vaxt rəsə. Əmma əğlı zande bəpeştə bə dınyo qıləy inson vardeyro şoy-voy bəkarde, ıştə kəşə doji yodo bebəkarde. ²² Jıqəən, şımənən esət kədərinişon. İntasi Az ijən bəvındem şıməni, bəvədə şo bəbe şımə dıl iyən hiç kəs şımə şoy-şoy şıməku səy əzını. ²³ Həmonə ruji Çımıku hiçiy nıbəparseşon. Rosti, rosti voteydəm bəşmə: Deçımı nomi Pıəku çiç bıpiyone, Əv bədo bəşmə. ²⁴ Tosə esə Deçımı nomi hiçiy nıpiyone. Bıpiyənen, bəsteşon. Bıdə şımə şoy-şoy kamil bıbu.

²⁵ Az de eyhomon votime ımoni bəşmə. Esət ə vaxt omeydə ki, həni de eyhomon nıbəvotem, əmma Pıə barədə oşko qəp bəjem boşmə. ²⁶ Ə ruji şımə Deçımı nomi bəpiyone. Az voteydənim əjo bəkardem Pıəku şımə barədə jıçiy. ²⁷ Oxo Pıə İştən şıməni piyeydəşe, çumçiko şımə piyəone Mını iyən bovə kardıyone ki, Az Xıdo beşəm oməm. ²⁸ Az Pıəo beşəm oməm bə dınyo, iyən dınyo tərq kardeydəm, Pıə tonu şeydəm».

²⁹ Çəy şoqirdon votışone: «İmha, esət oşko voteydəş, hiç qıləy eyhom jəydəniş. ³⁰ Esət sərəseydəmon ki, Tı har çiy zıneydəş, İştı ehtiyoci ni ki, bıparsı çiçiyse. Bıçımı qorə əmə bovə kardeydəmon ki, Tı Xıdo beşəm oməm». ³¹ İsa votışe bəvon: «Esə bovə kardeydəşon? ³² İmha, omeydə ə vaxt iyən həni oməy ki, şımə har qıləyni pevilo

bəbeşon, bəşeşon bəştə kə, coyli bahaşteşon Mını. Əmma Az coyli nim, çumçiko P1ə Demine. ³³ Əvə votime imoni bəşmə ki, Bəminədə sulh pəydo bıkən. Dınyoədə əzyəton bəbe, əmma ciqəmand bıbən! Az ğalib oməym bə dınyo».

17

İsa Boştə dıvo kardeydə

¹ İsa imoni vote bəpeştə edyəsəy bə osmoni votışe: «Ha P1ə, vaxt oməy, Bəştə Zoə izzət bıdə ki, Zoən Bəti izzət bıdə. ² Tı həmə bəşəri səpe hıkmronəti doy Bəy ki, Əv zolə jimon bıdə İştı Bəy doə bə şəxson həmməy. ³ Zolə jimonən ıme ki, bızınım Tını – iqlə həğigiyə Xıdo iyən İştı vığandə İsa Məsihi. ⁴ Az bə vırə rosnime İştı Bəmi asbardə ko, deyə izzət dome Bəti dınyoədə. ⁵ Ha P1ə, esət Tı Bəmi İştə tonə izzət bıdə, ə izzət ki dınyo ofəyə nıbə bənav Az Detı ivırədə beədə hestımbe.

İsa bo şoqirdon dıvo kardeydə

⁶ Az oşko kardime İştı nomi dınyoyo Bəmi doə bə odəmon. Əvon İştıbin, Tı doy Bəmi iyən əvon Bəştı sıxanı riyyət kardışone. ⁷ Esətən əvon zıneydən ki, Bəmi doə bıə həmə çiyon İştıku omeydən. ⁸ Çumçiko Az votime bəvon İştı kəlom, əvonən ğəbul kardışone. Həğigətən zınəşone ki, Az İştıku beşəm oməm iyən bovə kardışone ki, Tı Mını vığandə. ⁹ Az boəvon əjo kardeydəm. Bo dınyo ne, İştı Bəmi doə bo şəxsonro əjo kardeydəm, çumçiko əvon İştının. ¹⁰ Çımı bıə har çiy İştıne, İştı bıəyonən Çımının iyən Az deçəvon vositə izzətin bim. ¹¹ Az həni dınyoədə nim, əvon isə dınyoədən iyən Az İştı tonə omeydəm. Ha Mığəddəsə P1ə, əvoni Bəmi doə Deştə nomi nığə bıəkə ki, əvonən bənə Əmə i bıbun. ¹² *Az deyəvon beədə əvoni Bəmi doə Deştı nomi nığə kardeydəbim. Əvoni nığə kardime iyən çəvon hiç qıləyni həlok nıbe, ğərəyz bə həloki loyiğ bıə odəmi ki, bıdə ın Mığəddəsə Nıvıştəy bə vırə bırası. ¹³ Esət omeydəm İştı tonə. Dınyoədə bıə vaxtı ın sıxanon voteydəm ki, əvon Bəçımı mıkəmmələ şoyvo xanboz bıbun. ¹⁴ Az votime bəvon İştı sıxan. Dınyo esə boy nıfrət kardışe bəvon, çumçiko Az bə dınyo aid nıbey ğəzinə əvonən bə dınyo aid nin. ¹⁵ Əvoni dınyoo peqəte ne, şər bıəyku nığə kardey əjo kardeydəm İştıku. ¹⁶ Az bı dınyo aid nıbe ğəzinə əvonən bı dınyo aid nin. ¹⁷ De həğigəti təğdis bıəkə əvoni. İştı sıxan həğigəte. ¹⁸ Tı Mını bə dınyo vığandə ğəzinə Azən vığandime əvoni bə dınyo. ¹⁹ Az İştəni boəvon təğdis kardeydəm ki, əvonən de həğigəti təğdis bıbun.

İsa dıvo kardeydə İştə dumo şəkəson həmməyro

²⁰ Əncəx boəvon ne, deçəvon sıxanı Bəmi imon vardə kəsonroən əjo kardeydəm ki, ²¹ həmməy i bıbun. Ha p1ə, Tı Bəminədə, Azən Bətinədə bey ğəzinə əvonən Bəmənadə bıbun ki, dınyo bovə bıəkə Tı Mını vığandə. ²² İştı Bəmi doə izzəti Azən bəvon dome ki, Əmə i bey ğəzinə əvonən i bıbun. ²³ Az bəvonədə, Tınən Bəminədə bey ğəzinə həmməyəvo i bıbun ki, dınyo bızını Tı Mını vığandə iyən Tı piyeydə əvoni

*17:12 Zəb.41:9; Yəh.13:18

çoknə ki Mını piyeydə. ²⁴ Ha Pıə, piyeydəme ki, İştı Bəmi doə şəxsonən Demı bə ico Çımı bıə vırədə bıbun iyən bıvındın Çımı izzəti. Dınyo ofəyə nıbə bənav Tı Mını piyeyro doy Bəmi ın izzət. ²⁵ Ha ədolətınə Pıə, dınyo Tını nıznəşe, Az isə Tını zınəme, ımonən zınəşone ki, Tı Mını vığənde. ²⁶ Az İştı nomi bəyon kardıme bəvon ijən bəyon bəkardem ki, İştı Bəmi bıə mehıbbət bəvonədə bıbu iyən Az bəvonədə bıbum».

18

İsa qətə beydə

(*Mat.26:47-56; Mark 14:43-50; Lukə 22:55-57*)

¹ İsa ımoni vote bəpeştə Deştə şoqirdon bə ivırə beşin de Kedron ləpəki ovaştin bə tərəf. Əyo qıləy boğ hestbe. İsa iyən Çəy şoqirdon dəşin əyo. ² Bəy xəyonət kardə Yəhudən ıvrəy zıneydəbe, çumçiko İsa Deştə şoqirdon rə-rə əyo qırdə beydəbe. ³ De jıqo, Yəhudə peqətışe i hənq sərboz çe sər kahinon iyən fəriseyon vığəndə kali mihofizəkon, çəvon dastonədə çoon, vəşəposon, iyən avjoron oməyn əyo. ⁴ İsa zıneydəbe çiç bome bəçəy sə, əve beşe bənav iyən parsəy çəvonku: «Bo ki nəveydon?» ⁵ Əvon cəvob doşone Bəy: «Bo Nazaretijə İsa». İsa «Əv Azim» votışe bəvon. Bəy xəyonət kardə Yəhudən deyəvonbe. ⁶ İsa bəvon «Əv Azim» voteədə əvon okıriyəyn bə dumo eçikəyn bə zəmin. ⁷ Bəvədə İsa ijən parsəy çəvonku: «Bo ki nəveydon?» Əvonən «bo Nazaretijə İsa» votışone. ⁸ İsa cəvob doşe: «Votıme bəşmə ki, Əv Azim. Qirəm Bomı nəveydon, Çımı tonə bıəkəson vadən bıdə bışun». ⁹ İsa əve jıqo kardışe ki, Çəy votə sıxan bə vırə bırəsı «İştı Bəmi doə odəmonədə hiç qıləyni qın nıkardıme». ¹⁰ Simon Peteriku şımşı hestbe. Bekırnişe əv jəşe bırnişe sər kahini ğuli rostə quş. Ə ğuli nom Məlikbe. ¹¹ *Bəvədə İsa votışe bə Peteri: «Bınə şımşı bə ğəməne! Çe Pıə Bəmi doə əzobi piyolə penoşımım?» ¹² De jıqo, sərhəzo de hənqi iyən Yəhudi rəhbəron mihofizəkon qətışone İsa, dəbastışone Çəy daston. ¹³ Sıftə bardışone Əv Hanani tonə, çumçiko Hanan həmonə sori sər kahin bıə Kayafa həsuyəbe. ¹⁴ *Im həmonə Kayafəbe ki, bə Yəhudi rəhbəron jıqo məsləhat doəşbe «qıləy Odəmi bo xəlği mardey çoke».

Peteri iminə həşə

(*Mat.26:69-70; Mark 14:66-68; Lukə 22:55-57*)

¹⁵ Simon Peter iyən co qıləy şoqird şeydəbin çe İsa dumo. Sər kahin ə qılə şoqirdi zıneyro əv de İsa bə ico dəşe bə sər kahini so. ¹⁶ Peter isə pemandəbe bentonədə kəybə tonə. Bəvədə sər kahini zınə ım şoqird beşe bə benton, qəp jəşe de kəybəvonə kinə iyən dənəşe Peter bə dıləton. ¹⁷ Bı arədə kəybəvonə kinə parsəy Peteriku: «Nekniki tınən çı Odəmi şoqirdonədəş?» Əy isə «xəyr, nim» votışe. ¹⁸ Sard beyro ğulon iyən mihofizəkon kiyandu sənoəşonbe əyo, mandəbin çəy qırdo ıştəni tospıneydəbin. Peterən mandəbe çəvon tonə ıştəni tospıneydəbe.

*18:11 Mat.26:39; Mark 14:36; Lukə 22:42

*18:14 Yəh.11:49-50

Sər kahini təyğat

(*Mat.26:59-66; Mark 14:55-64; Lukə 22:66-71*)

¹⁹ Bəvədə sər kahin İsaku Çəy şoqirdon iyən təlimi barədə parsəy. ²⁰ İsa cəvob doşe bəy: «Az oşko votəmə bə dınyo, çe Yəhudiyon həmməy qırdə bıə sinaqoqonədə iyən məbədədə hejo təlim omuteydəbim, hiçiy niyoni votəmni. ²¹ Boçi parseydəş Çımıku? Bıpars Çımı votəyon məsə odəmonku. Oxo əvon zıneydən çiç votəmə». ²² İsa ın sıxanon voteədə əyo pəmandə mihofizəkon qıləyni «Jıqo cəvob doydəş bə sər kahini?» votışe, Bəy silli jəşe. ²³ İsa cəvob doşe Bəy: «Qirəm nohəx votımebu, sıbut bıkə çəy nohəx bey. Qirəm rosti votımebu, bəvədə boçi jəydəş Mını?» ²⁴ Hanani vığandışe Əv daston dəbastə holədə sər kahin Kayafa tonə.

Peteri dıminə iyən seminə həşə

(*Mat.26:71-75; Mark 14:69-72; Lukə 22:58-62*)

²⁵ Simon Peter pəmandəbe bentono ıstəni tospıneydəbe. Parsəyn çəyku: «Nekniki tınən Çəy şoqirdonədəş?» Əy bə həşə jəşe «xəyr, nim» cəvob doşe. ²⁶ Sər kahini ğulon qıləyni, Peteri jə quşi bırnıyə odəmi avlodbe. Həmonə ğul parsəy Peteriku: «Az tını Deəy boğədə ıvıradə nıvındıme məqəm?» ²⁷ Peteri ijən bə həşə jəşe. Hejo bəvədə suki handışe.

İsa vali Pilati təyğatədə

(*Mat.27:1-2,11-31; Mark 15:1-20; Lukə 23:3-5,13-25*)

²⁸ Çəyo Yəhudi rəhbəron bekardeşone İsa çe Kayafa tonə bardışone bə vali səray. Ruj obeydəbe. Əmma əvon ıstən dəşeydənbın bə vali səray ki, mırdol nıbun iyən Pasxə xorəki harde bızının. ²⁹ Əve Pilat beşe bə benton, çəvon tonə votışe: «Im Odəmi de çiçi ittihom kardeydon?» ³⁰ Əvon cəvob doşone bə Pilati: «Qirəm ım Odəm cinoyətkor nəbəy, əmə Əy bəti təslim nəkeymon». ³¹ Pilati votışe bəvon: «Peqətən şımə beştə Ğanuni mıvofiğ Əy mihokimə bıkən». Yəhudi rəhbəron votışone bə Pilati: «Çəmə ıxtıyər rəseydəni bo odəm kışte hıkm bekəmon». ³² *Im əve be ki, İsa ıstə çoknə marde barədə ışorə doə sıxan bə vıvə bırası.

³³ Pilat ijən dəşe bə vali səray, sədo kardışe İsa, votışe Bəy: «Çe Yəhudiyon Podşo Tınış?» ³⁴ İsa cəvob doşe: «Tı ımı ıstəku voteydəş, yaan co kəson Çımı barədə qəp jəşone botı?» ³⁵ Pilati votışe: «Bəqəm Az Yəhudim? İştı milləti iyən sər kahinon Tını təslim kardışone Bəmi. Bıvot, çiçi kardə?» ³⁶ İsa cəvob doşe: «Çımı Podşoəti bı dınyo aid niy. Qirəm Çımı podşoəti bı dınyo aid bəbəy, Çımı xıdmətəvonon canq əkəyn Mını bə Yəhudi rəhbəron nahaştin təslim karde, əmma esət Çımı Podşoəti bı dınyo aid niy». ³⁷ Pilati votışe bəy: «De jıqo, Tı Podşoş?» İsa cəvob doşe: «Tı voteydəş ki, Az Podşom. Az həğigəti barədə şəhodət kardeyro moəo bim iyən bə dınyo oməym. Bə həğigəti aid bıə har kəs Çımı sədo bəməse». ³⁸ Pilati votışe Bəy: «Həğigət çiçe?»

İmi vote bəpeştə ijən beşe şe çe Yəhudiyon tonə votışe bəvon: «Az Bəyku hiç qıləy

*18:32 Yəh.3:14; 12:32

taxsır vindeydənim.³⁹ Oxo şıməku qıləy adəte ki, Pasxə vaxti az boşmə qıləy odəmi ozod kardeydəm. Esə piyeydone, Yəhudiyon Podşo boşmə ozod bıkəm?»⁴⁰ Əvon ijən zikkə jəşone, jıqo cəvob doşone: «İm odəmi ne, Barabba ozod bıkə!» Barabba isə ğuldurbe.

19

İsa bə marde məhkum kardə beydə

¹ Bəvədə Pilati əmr kardışe de ğirmoci bijənın İsa. ² Sərbozonən teğono qıləy tac boftışone, noşone Bəçəy sə iyən tınd sıə xələt şodoşone Çəy amonsə. ³ Əvon oməyn çe İsa tonə «Çe Yəhudiyon Podşo sağ bıbu!» voteydəbin iyən silli jəydəbin Bəy. ⁴ Pilat ijən beşe bə benton, votışe bə Yəhudiyon: «İmha, Əy vardeydəm bə benton şımə tonə ki, şımə bızənən ki, az Bəyku qıləy taxsır nıvındıme». ⁵ Bəvədə İsa sədə teğə tac, tanədə tınd sıə xələt beşe bə benton. Pilati votışe bəvon: «İmha, im Odəm!» ⁶ Sər kahinon iyən xıdmətəvonon Əy vindeədə zikkə jəşone: «Bə çomex bıkəş, Bə çomex bıkəş!» Pilati votışe bəvon: «Peqətən ıştən Əy bə çomex bıkəşən, çumçiko az Bəyku qıləy taxsır vindeydənim». ⁷ Yəhudiyon cəvob doşone bəy: «Çəmə Ğanun heste, bəçəmə Ğanuni qorə Əv mardənine, çumçiko İştəni Xıdo Zoə hisob kardeydə».

⁸ Pilat ın sıxani məseədə həniyən vey tarsəy. ⁹ İjən dəşe bə vali sərəy parsəy İsaku: «Tı çikonco oməş?» Əmma İsa cəvob nıdoşe bəy. ¹⁰ Pilati votışe Bəy: «Bəmi cəvob doydəniş? Zıneydəniş ki, Çımı hestime səlohıyət Tını bo ozod kardey, yaan bə çomex kəşey?» ¹¹ İsa cəvob doşe bəy: «Qirəm bəti osmono doə nəbəy, İştı Çımı səpe hiç qılə səlohıyət nəbi. Bı səbəb Mını bəti təslim kardəkəsi qıno həniyən yole». ¹² Çımı bəpeştə Pilat dastpoçə be Bəçəy ozod kardeyro, əmma Yəhudiyon zikkə jəşone votışone: «Şayət tı im Odəmi ozod bıkoş, ğeysəri dust niş. Ki ıştəni podşo elon kardeydəbu, bə ğeysəri vəynə beşeydə». ¹³ Pilat ın sıxani məseədə bardışe İsa bə benton iyən nışte Sığə epoədə bıə hıkmı kursisə, bı vırəy ibrani zıvonədə Qabbata voteydəbin. ¹⁴ Bo Pasxə Hozıətı rujbe. Təxminən saat donzəbe. Pilati votışe bə Yəhudiyon «İme şımə Podşo!» ¹⁵ Əmma əvon «Ne, rədd bıbu, rədd bıbu! Bə çomex bıkəş Əy!» zikkə jəy-jəy voteydəbin. Pilat parsəy çəvonku: «Şımə Podşo bə çomex bıkəşım?» Sər kahinon cəvob doşone: «Çəmə nimone ğərəyz ğeysəri co podşo!» ¹⁶ Bəvədə Pilati bə çomex kəşeyro təslim kardışe İsa bəvon. Sərbozon peqətışone İsa bardışone.

İsa bə çomex kəşe bey

(*Mat.27:32-44; Mark 15:21-32; Lukə 23:24-43*)

¹⁷ İsa İştən kırıñşe İştə çomex bardışe bə «Kəllə ğəfə» nomədə bıə vırə, ibrani zıvonədə bəvrəy Qolqotə voteydəbin. ¹⁸ Bə çomex kəşəşone Əv iyən co dı kəsən əyo: qıləyni çe İsa rostədə, qıləyni çəpədə, İsan miyonədəbe. ¹⁹ Pilati doşe nıvışte qıləy lovhə, ehaştışone çomexi səpe. Jıqo nıvıştə bıəbe əyo: «Çe Yəhudiyon Podşo Nazaretijə İsa». ²⁰ Yəhudiyon veyni handışone ın lovhə, oxo İsa bə çomex kəşə bıə vırə səhri nezibe iyən lovhə ibrani, latin iyən yunanə zıvononədə nıvıştə bıəbe. ²¹ İmi

vində Yəhudi sər kahinon votışone bə Pilati: «“Çe Yəhudiyon Podşo” ne, “Im Odəmi votışe ki, Az Yəhudiyon Podşom” bınıvışt». ²² Pilati cəvob doşe: «Çiç nıvıştimebu, nıvıştime».

²³ Sərbozon İsa bə çomex kəşeədə peqətişone Çəy olət, ço poə kardışone ki, bə har sərbozi i poə bırəsı. Betikiş iyən səykubəpo boftə biə şəy isə peqətişone iyən

²⁴ *votışone bə iyəndı: «Imi mədırnəmon, pışk şodəmon, bunəmon çiki beydə».

Sərbozon jıqo kardışone. Im əve be ki, Mıgəddəsə Nıvıştəyədə biə ın sıxan bə vırə bırəsı:

«Paybaxş kardışone ıştə arədə Çımı oləton,

Pışk şodoşone Boçımı libosi».

²⁵ Çe İsa çomexi tonə pemandəbin Çəy moə, Çəy moə hovə, Klopə jen Məryəm iyən Məcdəlījə Məryəm. ²⁶ İsa vindəədə İştə moə iyən çəy tonə pemandə İştə azizqiromiyə şoqirdi, votışe bəştə moə: «Moə, ım ıştı zoəy!» ²⁷ Çəyo isə votışe bə şoqirdi: «Im ıştı moəy!» Çə vaxtiku bəpeştə ə şoqirdi bardışe əv bəştə kə.

Çe İsa marde

(*Mat.27:45-56; Mark 15:33-41; Lukə 23:44-49*)

²⁸ *Çımı bəpeştə İsa zınəşe həni harçi təmom be, «Təşi qətim!» votışe ki, bıdə Mıgəddəsə Nıvıştəy qırd bə vırə bırəsı. ²⁹ Əyo qıləy ğab noə biəbe de tırşə şərovi purbe. Ejəşone bəy qıləy sunqər, pevonişone bə dirozə çuy, nez vardışone bə İsa qəvi.

³⁰ İsa çəşəşe tırşə şərov. Çəyo «təmom be» votışe, enovnişe İştə sə, asbardışe İştə Ruf.

³¹ Hozıəti ruj bey səbəbo Yəhudi rəhbəron əjo kardışone Pilatiku bə çomex kəşə bıkəson şıvəkon barıştın iyən peqətın çəvon cəsədon. Əvon piyeydəşonnıbe Şanbə ruji cəsədon çomexədə bımandın, oxo həmonə Şanbə ruj idi əsosə rujbe. ³² Bəvədə sərbozon oməyn sıftə arıştışone de İsa bə çomex kəşə biə qıləy odəmi, çəyo ə qılə odəmi lınqon. ³³ Çe İsa tonə omeədə vindışone Əv həni mardə, narıştışone Çəy lınqon.

³⁴ İntasi sərbozon qıləyni de nizə hıl kardışe Çəy kəm, dərhol çəyo xun iyən ov eməy.

³⁵ İmi vində odəm ıştən şəhodət kardeydə iyən çəy şəhodət roste, əv zıneydə həğiğəti voteydə ki, şımə imon biyən. ³⁶ *İmon əve bin ki, Mıgəddəsə Nıvıştəyonədə biə «Çəy qıləy astən nıbarsıye» sıxan bə vırə bırəsı. ³⁷ *İjən Mıgəddəsə Nıvıştəy co vırədə

«Diyə bəkarden Andomi hıl kardə biə bə Şəxsi» votə beydə.

Çe İsa dəfn karde

(*Mat.27:57-61; Mark 15:42-47; Lukə 23:50-56*)

³⁸ Çımı bəpeştə Arimateyəvijə Yusifi Pilatiku əjo kardışe ki, çe İsa cəsədi bıdə bəy. Yusif çe İsa şoqirdbe, intasi Yəhudi rəhbəronku tarseydəbe, əve ımı niyoni

*19:24 Zəb.22:18

*19:28 Zəb.22:15; 69:21

*19:36 Beşe.12:46; Aşm.9:12; Zəb.34:20

*19:37 Zək.12:10; Vəhy 1:7

oqəteydəbe. Pilati bəy icozə doşe, əvən oməy peqətişe çe İsa cəsəd. ³⁹*Nikodimi, kom qılə ki keynəsə şanqo oməbe İsa tonə, vardışe sa litrəⁿ ğədərədə umjənə mirra iyən əzvoy. ⁴⁰ Əvon peqətişone çe İsa cəsəd bə Yəhudiyon dəfni mivofiğ, de ətiron ivirədə bə kəfəni pepuştişone. ⁴¹ Çe İsa bə çomex kəşə bıə vırədə qıləy boğ hestbe, bı boğədə qıləy məğarə ğəb hestbe ki, hələ hiç kəs noə bınıbe əyo. ⁴² Ğəb neziyədəbe, əve noşone çe İsa cəsəd əyo, çumçiko Yəhudiyon Şanbə dameydəbe.

20

Çe İsa bəyji bey

(*Mat.28:1-8; Mark 16:1-8; Lukə 24:1-12*)

¹ Haftə işanbə ruji rəbədə, hələ toykiədə Məcdəlijə Məryəm oməy məğarədə bıə ğəbi tonə. Əy vindışe ki, ğəbi qəvisə bıə sığ peqətə bıə. ² Bəvədə əv vite şe Simon Peteri iyən çe İsa azizqiromiyə şoqirdi tonə, votışe bəvon: «Rəbb bardə bıə ğəbo iyən zıneydanimon bə kovrə noəşone Əv». ³ Peter iyən ə qılə şoqird şin ğəbi tonə. ⁴ Dı kəsən bə ivirə viteydəbin, əmma ə qılə şoqird Peterisə həniyən cald vite sıftə rəsəy bə ğəbi. ⁵ Enəməy diyə kardışe bə ğəbi dilə, vindışe kətonə bezon eqıniyən əyo, əmma əv dənışe bə dilə. ⁶ Bəvədə Simon Peterən çəy dumo oməy, əv dəşe bə məğarə dilədə bıə ğəb. Əy peqətişe eqıniyə kətonə bezon ⁷ iyən bə İsa sə dəbastə pəlu. Pəlu kətonə bezon tonə nıbe, to kardə bıə, co vırədə noə bıəbe. ⁸ Bəvədə sıftə məğarə tonə omə ə qılə şoqirdən dəşe bə dilə vindışe ımoni, bovə kardışe. ⁹ Çumçiko əvon hələ sərəseydənıbin bə Mığəddəsə Nıvıştəy ki, İsa bəyji bınine çe mardon dilədə. ¹⁰ De jıqo, şoqirdon oqardin bə dumo.

İsa çiyəy bə Məcdəlijə Məryəmi

(*Mat.28:9-10; Mark 16:9-11*)

¹¹ Məryəm isə pəmandəbe məğarə bentonədə, bəmeydəbe. Bəme-bəme enəməy diyə kardışe bə məğarə dilətoni. ¹² Vindışe əyo sipiyə olət tankardə dıqlə mələk: qıləyni çe İsa cəsədi noə vırəy sədə, ə qıləyni poədə niştəbe. ¹³ Əvon parsəyn Məryəmi: «Jen, boçi bəmeydəş?» Məryəmi votışe bəvon: «Bardəşone çımı Rəbb, zıneydanim konco noəşone». ¹⁴ İmi vote bəpeştə əv odyəsəy bə dumo vindışe İsa pəmandə əyo, əmma əy nıznəşe İsa. ¹⁵ İsa parsəy çəyku: «Jen, tı boçi bəmeydəş? Boki nəveydəş?» Məryəmi jıqo qımon kardışe, əv boğbone, votışe: «Əğə, qirəm Əv tı bardebu, bıvot konco noə, az peqətım». ¹⁶ İsa votışe bəy: «Məryəm!» Əv odyəsəy votışe bə İsa «Rəbbuni!» İbrani zıvonədə «Rəbbuni» sıxani mənə «Ustod» votəye. ¹⁷ İsa votışe bəy: «Məqın Bəmi, çumçiko Az hələ Pıə tonə rost bınim. Əmma bışi Çımı boon tonə, bıvot bəvon: Az rost beydəm İştə Pıə – Şımə Pıə, İştə Xıdo – Şımə Xıdo tonə». ¹⁸ Məcdəlijə Məryəm oməy çe şoqirdon tonə, votışe bəvon: «Vındəme Rəbb!» Çəyo votışe bəvon çe İsa votəyonən.

***19:39** Yəh.3:1-2

ⁿ**19:39** Sa litrə – təğribən 30 kq.

İsa çiyəy Bəştə şoqirdon

(Mat.28:16-20; Mark 16:14-18; Lukə 24:36-49)

¹⁹ Həmonə ruji şanqovəsəy, yəni haftə işanbə ruji şoqirdon mandə vırəy kəybon bastə bəbin, çumçiko əvon Yəhudi rəhbəronku tarseydəbin. İsa dəşe bə dilə, mande miyonədə, votışe bəvon: «Bəşmə səlom bibu!» ²⁰ Çəyo nişo kardışe bəvon İştə doston iyən kəm. Şoqirdonən Rəbbi vindeədə şo bin. ²¹ İsa ijən votışe: «Bəşmə səlom bibu! Pıə Mını vığənde ğəzinə Azən şıməni vığəndeydəm». ²² İmi vote bəpeştə pu kardışe çəvon səpe, votışe: «Ğəbul bıkən Mığəddəsə Rufi! ²³ *Şımə çiki qınon bıbaxşon, baxşə beydən, çiki qınon nıbaxşon, baxşə beydənin».

İsa çiyəy bə Tomasi

²⁴ İntasi İsa omeədə Donzə şoqirdi qıləyni, ləğəbış «İkiz» bıə Tomas deyəvon nıbe. ²⁵ Ə qılə şoqirdon bə Tomasi voteədə ki, «əmə vindımone Rəbb» əy votışe bəvon: «Qirəm Çəy dostonədə mexi okardə rizon nıvındım, deştə anqıştə penıxəviyim bə mexivıron, ıştə dasti nınom Çəy kəmisə, əslo bovə əkənim». ²⁶ Həşt ruji bəpeştə çe İsa şoqirdon ijən otağədə qırdə bıə vaxti Tomasən deyəvonbe. Kəybon bastə bəbin. İsa dəşe bə dilə, mande miyonədə votışe: «Bəşmə səlom bibu!» ²⁷ Çımı bəpeştə votışe bə Tomasi: «Bıdə ıştə anqıştə, diyə bıkə Bəçımı doston, bıdə ıştə dastiyən, bınə Çımı kəmisə. Şək məvə, bovə bıkə!» ²⁸ Tomasi votışe Bəy «Çımı Rəbb iyən çımı Xıdo!» ²⁹ İsa votışe bəy: «Tı Mını vindeyro, imonı varde? Çı baxtəvərin Mını nıvındə imon vardəkəson!»

³⁰ İsa İştə şoqirdon çəşi vədə həniyən co əloməton nişo kardışe ki, bı kitobədə nıvıştə bıənin. ³¹ Əmma imon əve nıvıştə bıən ki, şımə imon biyən ki, İsa Məsihe iyən Xıdo Zoəy, Deçəy nomi bə jimoni molik bıbən.

21

İsa qoli kənoədə

¹ Çımon bəpeştə İsa ijən çiyəy bəştə şoqirdon Tiberiyə qoli kənoədə. Im jıqo be: ² Simon Peter, ləğəbış «İkiz» bıə Tomas, çe Qalileyə Qana diyə bıə Natanael, Zavdayi zoon iyən Çəy dıqlə şoqird ivirədəbin. ³ *Simon Peteri votışe bəvon: «Az bo moy qəte şeydəm». Əmandəyonən votışone bəy: «Əmənən detı omeydəmon». Əvon şın penıştin bə kulos, əmma həmonə şəvi nıznəşone hiçi qəte. ⁴ Həşi pemeədə İsa pemandəbe japədə, əmma şoqirdon nıznəşone Əv İsay. ⁵ İsa votışe bəvon: «Duston, jıçiy qətəyone bo harde?» Əvon cəvob doşone Bəy: «Xəyr». ⁶ *İsa ijən votışe: «Səli bə kulosi rostə tərəf şodən, əyo pəydo bəkardəyon». Əvonən şodoşone səl iyən anədə moy qətışone ki, səli okırniye zıneydənin. ⁷ Bəvədə çe İsa azizqıromiyə şoqirdi votışe bə Peteri: «Im Rəbbe». Simon Peter məsencən Çəy Rəbb bey, dəpuştışe bəştə

*20:23 Mat.16:19; 18:18

*21:3 Lukə 5:5

*21:6 Lukə 5:6

ıřtə tano evatə səpenə olət, řodoře ıřtəni bə qol. ⁸ Əmandə řoqirdon isə moyə səli okırniye-okırniye de kulosi oməyn, çumçiko japəku diyəro nıbin, təğribən dısa qulac^o məsofədəbin. ⁹ Əvon bə hıřki beřeədə vindıřone əyo otəř sənəə bıə, moy noə bıə otəřisə iyən çəy tonəən nun. ¹⁰ İsa votıře bəvon: «Biyən ıřtə esə qətə moyonədən». ¹¹ Simon Peter dəře bə kulos okırniře purə səl bə hıřki. Sadı penco seqlə yolə moy hestbe bəvədə. Diyə məkə ki moy lap vey be, səl nıdırıye. ¹² İsa votıře bəvon: «Boən, nəfo bəhən». řoqirdon hiç qıləyni ciqə nıkardıře bıparsı Çəyku: «Tı kiř?», çumçiko zıneydəbin Əv Rəbbe. ¹³ İsa nez be peqətıře nun, doře bəvon, həmçinin doře moyən. ¹⁴ Im həni seminə kərə be ki, İsa mardon dılədə bəyji be bəpeřtə çiyeydəbe bəřtə řoqirdon.

Çe İsa bə Peteri doə asbard

¹⁵ Nəfo harde bəpeřtə İsa votıře bə Simon Peteri: «Ha Yəhya zoə Simon, tı çəvonsə vey piyeydə Mı?» Peteri votıře Bəy: «Bəle, ya Rəbb, Tı zıneydəř, az piyeydəme Tı». İsa votıře bəy: «Perosın Çımı pəsəvon». ¹⁶ Dıminə kərə ijən votıře bə Peteri: «Ha Yəhya zoə Simon, tı vey piyeydə Mı?» Əyən votıře bə İsa: «Bəle, ya Rəbb, Tı zıneydəř, az piyeydəme Tı». İsa votıře bəy: «Bıçovın Çımı pəson». ¹⁷ Seminə kərə votıře bə Peteri: «Ha Yəhya zoə Simon, tı piyeydə Mı?» Peter kədərın be məseədə çe İsa bəy seminə kərə «Tı piyeydə Mı?» parsi doyro iyən votıře Bəy: «Ya Rəbb, Tı zıneydəř harçi, zıneydəř az piyeydəme Tı». İsa votıře bəy: «Perosın Çımı pəson. ¹⁸ Rosti, rosti voteydəm bəti: cıvon bıə vaxti ıřtən dəbastıř ıřtə kıřti, bəřtə piyə vırə əřiř, əmma pi beədə ıřtə daston dıroz bəkardeş, co kəs dəbəbaste tını bəřti nıpiyə vırə bəbarde». ¹⁹ İsa de ın sıxanon işorə doře ki, Peter çoknə bəmarde, deřtə mardey bə Xıdo izzət bədo. İmi vote bəpeřtə votıře bəy: «Boy çımı dumo».

²⁰ *Peter odyəsəy bə dumo vindıře çe İsa azizqıromiyə řoqird omeydə çəvon dumo. Im həmonə řoqirdbe ki, řanqonə hardeədə ıřtə səy nez kardəřbe bə İsa «Ya Rəbb, Bəti xəyonət kardə odəm kiye?» votəřbe. ²¹ Peteri vindıře ım řoqird, votıře bə İsa: «Ya Rəbb, bəs əv çoknə bəbe?» ²² İsa votıře bəy: «Qirəm Az piyeydəmebu tosə Çımı ome çəy mande, çımədə bəti çı? Tı boy çımı dumo». ²³ Bı səbəb həmonə řoqirdi nımardey barədə sıxan pevilo be imoniyon icmoədə. Əmma İsa votəřnıbe çəy nımardey, əncəx votəřbe: «Qirəm Az piyeydəmebu tosə Çımı ome çəy mandey, çımədə bəti çı?».

Oxonə sıxan

²⁴ Bı hodison həmməy řoyd bıə imoni nıvıřtəkəs həmonə řoqirdə iyən əmə zıneydəmon ki, çəy řəhodət etiboyne.

²⁵ Çe İsa kardə vey co çiyonən hestin. Qirəm əvoni həmə qıləbəqılə nıvıřtəřonbəy, çımı zıney, anə kitobon vırə nəbi dınyoədə.

^o21:8 *Dısa qulac* – təğribən 100 metrə.

*21:20 Yəh.13:25